

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 10.— Din

za inoseststvo 20.— „

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnice:

Maribor, Barvarska ulica
št. 1. Telef. št. 22.

Celje, Aleksandr. cesta.

Račun pri pošti. čekov.
zavod št. 11.842.

Ljubljana, 24. januarja.

Reakcija je na maršu. Reakcija na vseh krajih in kar je najbolj presenetljivo, reakcija je najhitreje na delu v nacionalnih vprašanjih. Želani so se pokazali prvi znaki te reakcije, ko je prišla na dan takozvana Windischgrätzova afera. Že tu se je opazilo, da je med nami še vedno nekaj avstrijsko vzgojenih ljudi tudi na višjih mestih, ki se še stresejo, ako vidiš — «kneza». Ponižujoči dogodi ki iz dolo, ko se je nameravalo oškodovati ugled dinastije z darili iz fevdalnega roka, so še sveža rana, ki boli vsakega narodno ponosnega človeka.

Čim je nastopila radikalna vlada, je nacionalna reakcija še bolj dvignila glavo. Končno je direktno začela pakirati z Nemci in to ne z mirnim nemškim življenjem, ampak z onimi, ki hočejo oživetiti stare razmere in pripravljajo revanš. Že dejstvo, da se ta grupa smatra kot sposobna, da se z njo resno pogaja, je presenetljivo in kaže, kako daleč smo že prišli.

Razni znaki te akcije so že tu: romski listi v Ljubljani začnajo na rahlo in sramežljivo braniti nemške želje v prikritih oblikah 3. decembra so ljubljanski Nemci napeli do poslednjega svoje moči, da so vsi glasovali za «Zajednico». V Prekmurju se pogaja aktiven minister z bivšim madžarskim poslancem za madžarske glasove in glavni organ radikalne stranke «Samouprava» poroča v cinčni zlobi in skrajno žaljivo za prekmurski narod, da bo v Prekmurju zmagal oni, ki bo imel največ «sredstev» na razpolago.

Kar na je najbolj žalostno, član vlade se pogaja z mariborskimi bojniki Nemci, kako naj se rešijo gotovi administrativni rekurzi teh Nemcev, in v času ko je že aktiviran «Državni Svet», si upa državni funkcionar iz rešitve vseh ali pa že zdavnaj rešenih pravnih sporov dobiti gradivo in kupnino za nemške glasove!

Po preobratu je bila izvršena nacionalizacija mnogih zavodov in podjetij, ki so poprej z državo, deželno ali javno pomočjo in z denarjem slovenskega ljudstva bili zgrajeni kot trdnjave umetnega Nemštva. Nič ni bilo bolj naravnega, nego da so vsi ti iz javnih ali ljudskih sredstev zgrajeni zavodi za germanizacijo radli sami od sebe v slovenske roke. To večno in neizbrisno naravno pravo državnega naroda je bilo tako ob sebi umljivo, da ni nihče resno ugovarjal in so šele kasneje začeli advokati vlagati dolgovorne pravne pritožbe. Kakor da se da ves naš prevarat, zmaga srbske naše vojske, osvobodjenje ti-odletnih sužnjev spraviti pod kako določbo suhih paragrafov in vložiti revizijska pritožba proti dejstvu, da je Maribor prišel v jugoslovanske roke!

Zlaj pa se najdejo ljudje, ki so na vladni tu in v Beogradu in radikali in polradikali so že na delu, da to branijo. S tem je ogrožen narodnostni mir na granici, ki bi jo moral vsakdo pred vsem uvarovati. Že danes je faktum, da je v Apačah t. j. na državni meji pod vladno radikalca Ivana Hribarja nevarno biti za državo in za Slovenstvo. Te razmere se širijo in kmalu se bo reakcija široko razpršila. Ogrožene so vse pridobitve prvih let in našim ljudem na meji se, če poi- de tako naprej, lahko zgodi, da se jih bo gledalo, kakor na priročne tuje (kar se je marsikateremu Primorcu že prigotilo).

Vse to pogubno delo radikalcev, ki jih podpira pod drugim imenom klika, katera jim sekundira, pa je mogoče le, če bodo nacionalni elementi to pustili. Če smo opozorili na to in danes znova svarimo: so stvari, ki jih lahko delate z nami, gosodje radikali, odpustite lahko, premeščate naše uradnike, ubijate eksistence naših ljudi širom države, za to pride obračun in osveta, a narodnih pridobitev iz dobe po prevaru ne pustimo, da se jih dotakne. Demokrati in vsi narodni elementi, ki so z nami istega mišljenja, so močni dovolj, da bodo čutili najvišji interes države pred njenimi upravitelji.

TEŽKA NESREČA PRI STAVDI.

Berlin, 24. januarja. s. V poslovni listi «Berliner Tageblatt» tkzv. «Mosse Haus», ki ji prizidavajo še eno nadstropje, se je zgodila danes težka nesreča. Ogrodje se je zrušilo in prodrlo do drugega nadstropja. Na mestu je ostalo 10 mrtvih in 16 težko ranjenih. Kakor se čuje, je pod razvalinami še mnogo žrtev. Telefonska centrala v hiši le popolnoma razbita.

Nove italijanske zahteve

ODGODITEV EVAKUACIJE. — NAŠA VLADA JE NA ZAHTEVE PRISTALA. — KRIZA V LAUSANNI.

Beograd, 24. januarja. g. Danes se je vršila važna seja ministrskega sveta. Na pojasnila naše vlade glede tolmačenja posameznih točk sanmargheritske konvencije je sedaj predložil Mussolini nove zahteve za sporazumno izvršitev evakuacije Sušaka in tretje cone v Dalmaciji.

O teh zahtevah je poročal minister Ninčić, kakor se je razvila obširnejša debata. Akoravno so se izražali pomisleki proti ponovnemu popuščanju, je končno vendarle prevladalo oportunistično naziranje, da treba Mussoliniju ugoditi, češ da gre ilak za zahteve, ki se tičejo predvsem administrativne in tehnične izvedbe evakuacije.

Za odločitev je bilo merodajno tudi dejstvo, da laška vlada ratifikacije sanmargheritskih konvencij sploh ni dala na dnevni red parlamentarnega zasedanja. S tem je izvršila presijo glede svojih novih zahtev, ki se je obnesla. Sedaj, ko je naša vlada sprejela Mussolinijeve predlo-

ge, bo rimski kabinet po izjavi takojšnjih italijanskih krogov takoj sestavljal predlog za ratifikacijo ter ga izročil parlamentu.

Izgleda, da je naša vlada poleg drugega pristala tudi na podaljšanje rokov za evakuacijo.

Sklep današnjega ministrskega sveta je bil takoj brzojavno sporočen našemu poslaniku v Rim, da ga priobči g. Mussoliniju.

Obširno je danes poročal dr. Ninčić tudi o poteku lausanske konference, kjer so pogajanja došla na mrtvo točko. Nepopustljivost Turčije napram angleškemu predlogu grozi pripraviti konferenci ne- pričakovan konec. To bi pomenilo tudi obnovitev turško-grške vojne, kar bi moglo povzročiti nove komplikacije. Tekom današnjega dneva so došle iz Solije vesti da je Bolgarija odločena varovati v tem sporu strogo nevtralnost. V tem oziru se njene intencije popolnoma krijejo z intencijami naše države.

Zmešnjave v vladi

ODPOR PROTI STOJADINOVIĆU. — NARAŠČAJOČE RAZPRTJE V VODSTVU RADIKALNE STRANKE.

Beograd, 23. januarja. d. Vest o pripravljanju se krizi v vladi so vzbudile veliko pozornosti. Režimski listi jih na ves glas dementirajo. Navzlic temu se vesti vzdržujejo in niko danes ne verjame več, da bi se mogel kabinet držati do volitev.

Glavni vzroki so predvsem notranja nesoglasja, ki jih najboljše karakterizira javni prepir med bivšim (radikalnim) ministrom saobraćaja Stanićem in njegovim radikalnim naslednikom Velizarjem Jankovićem. Po listih vodita oba prvaka polemiko, polno zlobnega očitanja in nepriznane zasmehovanja. Danes se je spustil g. Janković v «Tribuni» nad g. Stanića, ki je Jankovićev nesposobnost razkril v «Politiki». Polemika vzbuja v javnosti posmeh, v radikalnih krogih pa konsternacijo.

Glede finančnega ministra Stojadinovića je stvar ta, da je Protić zahteval od njega kot svojega ožjega sodelavca, da izstopi iz vlade. Danes je g. Stojadinović obiskal g. Pašića s katerim je imel dolg razgovor. O uspehu razgovora pravi Stojadinovićeva izjava novinarjem: «Mari menite, da bi mogel sedeti v vladi g. Pašića ako bi ne bil njegov pristaš?». Popoldne se je vršila konferenca ministrov, na kateri se je razpravljalo o volilnih ukrepih, ki so postali potrebni z ozirom na zmešnjave, ki so nastale v stranki in ki grozijo upropasti največje strankine pozicije. Po konferenci se je eden od ministrov izrazil: «Ovako ne more, da se produži», kar se splošno tolmači, da se čuti vlada skrajno oslabljena.

K vsemu temu se vedno bolj pojavljajo posledice ponesrečenega režima. Finančni minister se sramežljivo vrača k politiki svojega prednika, da prepreči popolno katastrofo dinarja. Pregrežna malomarnost in vprašanju uradniških doklad grozi naravnost s katastrofo in administraciji. Uradniki nekoga ministrstva so izročili danes ministru memorandum s

zahtevo po takojšnjem povišanju plač ter zagrozili, da bodo sicer vsi naenkrat zapustili državno službo. Odpor proti teroriziranju uradništva narašča zlasti v Sumadiji.

Povrh se danes znova z vse sigurnostjo trdi, da je Bleerova skupina definitivno odklonila izplačati nadaljni obrok dolarskega posojila.

Pakt madžarske narodne stranke z radikalci je bil te dni formalno podpisan. Madžari so se obvezali, da bodo v Banatu podpirali Pašičeve kandidate, v volilnih okrožjih Subotica in Sombor pa postavijo lastne kandidate, ki se, v kolikor bodo izvoljeni, pridružijo radikalnemu klubu z rezervo, da imajo v vseh narodnih zadevah proste roke.

Stojadinovića pozicija vendar omajana.

Beograd, 23. januarja. p. «Pravda» vztraja na tem, da je Stojadinovića pozicija vendar omajana. V kabinetu se pojavlja oster odpor proti njegovi ponesrečeni finančni politiki, pa tudi politična nasprotstva.

Nov ukaz proti demokratskim uradnikom.

Beograd, 23. januarja. p. «Pravda» poroča, da pripravljajo notranji minister Vujičić velik ukaz, s katerim bodo v Srbiji pregnani s svojih mest zadnji demokratski uradniki ter odpušteni ali penzionirani ali pa premeščeni.

Rade Pašić hoče biti poslanec.

Beograd, 23. januarja. p. Na današnji konferenci radikalnih ministrov je prišlo do mučne debate o kandidaturi Rade Pašića, ki ga hoče oče na vsak način spraviti v parlament. Kjerkoli so dosedaj mladeža Pašića prezentirali, povsodi so ga okrajni zaupniki odklonili. Sedaj zahteva Pašić naj bo njegov sin nasilec liste v Bosni ali Makedoniji. Ostali člani kabineta se bojijo posledic ter ugovarjajo. Do odločitve še ni prišlo.

Stambolijski o položaju na Balkanu

MOŽNOST NOVE VOJNE. — BOLGARIJA IN JUGOSLAVIJA.

Sofija, 24. januarja. r. Stambolijski je izjavil dopisniku rumunskega lista «Aurora» na vprašanje, ali smatra, da se bo obnovila vojna med Grško in Turško in kakšno stališče namerava Bolgarska zavzeti v tem slučaju: «Izgleda, da se bo med Grško in Turčijo zopet začela vojna. S svoje strani bom storil vse, da pomagam jo prenehati. V ostalem bi Bolgarska zavzela napram temu sporu strogo nevtralnost in miroljubno stališče.»

Glede odnošajev Bolgarske napram Jugoslaviji je izjavil Stambolijski, da je našel pri svojem zadnjem posetu v Beogradu mnogim več naklonjenosti za idejo zblizanja obeh držav, kakor je pričakoval. Na vprašanje, kako si predstavlja delo za to idejo, če Pašićeva vlada pri volitvah propade, je

odgovoril, da meni, da bi bili oni, ki bi v tem slučaju prišli za Pašićem v vlado, če bolj vneti za to idejo.

O odnošajih Bolgarije napram Rusiji je izjavil, da so slej ko prej isti. Bolgarska pa vendar ne namerava vstopati stikov z Rusijo poprej, kakor to stori ostale njene sode. Na vprašanje, zakaj je izgnal ruskega poslanika Petraljeva iz Bolgarske je odgovoril, da Petraljev ni nikogar predstavljal.

O odnošajih Bolgarije napram Turčiji je izjavil, da so ostali isti, kakor so bili.

Odstop notranjega ministra.

Beograd, 24. januarja. g. Iz Solije poročajo, da je danes bolgarski notranji minister Daskalov podal demisijo na svojem položaju. Stambolijski je prevzel njegove resor, dokler se za Daskalova ne najde naslednik.

LJUBA DAVIDOVIĆ NOSILEC LISTE V BEOGRADU.

Beograd, 24. januarja. g. Na okrožni konferenci demokratske stranke se je danes določilo za nosilca demokratske liste v obeh srezih mesta Beograda g. Ljuba Davidovića.

FAŠISTOVSKA ŽELEZNIŠKA POLICIJA.

Rim, 24. januarja. l. Včeraj se je tu ustanovila fašistovska železniška policija na zahtevo ministra Torrea. Personal te policije se bo rekrutiral iz prostovoljne milice. Policija bo začela funkcionirati že te dni po vseh italijanskih železnicah.

Carinska odcepitev Poruhrja od Nemčije

VEDNO OSTREJŠE OBLIKE GOSPODARSKE VOJNE. — POPOLNA CARINSKA LOČITEV PORUHRJA. — NEMŠKA PROTESTNA NOTA V PARIZU.

Berlin, 24. januarja. s. Kakor poroča «Berliner Tageblatt» iz Essena, se pripravljajo Francija in upravitelji carinske meje med ruhrskim ozemljem in Nemčijo ter je v to svrhu že izvršila nekaj pregupacij čet, ki naj bi mejo zasledile.

Kakor izgleda, bo prišlo v kratkem do splošne železniške stavke; od danes zjutraj je na kolodvorih v Donisburgu, Ruhrortu in Oberhausenu opaziti vnovič popuščanje v normalnem delu.

Nemški odpravnik poslov v Parizu, je dobil od svoje vlade nalog, da izroči francoski vladi spomenico, v kateri protestira proti artaciji veleindustrijalcev v ruhrskem ozemlju in njihovem odgonu pred vojno sodišče v Mainz. Uvedba sodne preiskave je brez pravne podlage in znači največjo protizakonitost in samovoljno postopanje francoske vlade. Zato zahteva Nemčija takojšnjo osvoboditev aretirancev in si pridržuje zahtevati pozneje polno zadostitev.

V državni pisarni se je vršil danes pod predsedstvom državnega kancelarja sestanek zastopnikov veleindustrij, kateremu so prisostvovali tudi odposlanci iz Poruhrja.

Pariz, 24. januarja. s. «Echo de Paris» piše: Odcepitev ruhrskega ozemlja od ostale Nemčije se bo izvršila najpozneje v treh dneh. Pred tem bo Francija zahtevala v obliki ultimata večje množine koksa, barvil in tekstilnih izdelkov.

Essen, 24. januarja. s. V ruhrsko ozemlje je prispelo večje število carinskih uradnikov, ki naj bi prevzeli službo na novih carinskih mejah. Del vojaštva je bil odpoklican iz mest, da zastraži meje.

STAVKE POJENJUJEJO.

Düsseldorf, 24. januarja. s. V ruhrskem ozemlju vlada mir. Rudniški delavci so brez izjeme povzeli normalno delo. Le 15 tisoč kovinskih delavcev še stavka.

Nemški industrijalci pred vojnim sodiščem

OBDOJENI NA VELIKE GLOBE.

Mainz, 24. januarja. s. Danes ob osmi uri se je pričela v veliki porotniški dvorani vojnega sodišča razprava proti industrijalcem in zastopnikom rudnikov v ruhrskem revirju. Za pred določeno uro se je nabrala pred poslopjem velika množica, tako da je bila dvorana malo po osmi uri gosto natačena. Takoj nato so francoski vojski s nasajenimi bajoneti privedli obtožence v dvorano. Vojaški državni pravdnik je nato v daljšem izjavljanju očrtal krivdo obtoženih in predlagal obšutne denarne kazni. Razprava je bila po govoru obtoženja preložena na poltretjo uro popoldne.

Popoldne se je pričelo zasliševanje priči, ki so potrdile, da so podjetniki dali navodila, naj se de nadaljnega proti plačilu redno pošilja premog v Francijo in Belgijo. Pošiljanje je bilo ustavljeno šele, ko je to zahteval premogovni komisar iz Berlina. Neki pravni strokovnjak Thyssenovega podjetja je izjavil, da ne

Francoski so raztegnili svojo zasodbo do mesta v Koblenzu.

Hamborn, 24. januarja. s. Thyssenove uslužbenstvo je sklenilo jutri zjutraj ob šestih uri pričeti zopet z delom, ki so ga včeraj odložili. Vendar pa zahteva prejško slej oprostitev Thyssena in je pripravljeno uporabiti za dosego svojega namena vsako orožje.

NEMŠKA REVANZA.

Berlin, 24. januarja. l. Z vsa srčnostjo in sistematično se pričenja gospodarski bojkot proti Franciji in Belgiji. Vse gospodarske in pridobitne organizacije so enodušno in odločno napovedale bojkot vsem proizvodom in pridelkom francoskega ali belgijskega izvora. Bojkot je proglašen nad konfekcijskim blagom v prvi vrsti damskim kostumom, pariški modni in pariškim parfumom. Trgovci, eksporterji in importirji so sklenili prekiniti vse trgovske zveze s Francijo in Belgijo. Na vseh izložbenih oknih so obesili napis: «Francosom nič!» «Francosom ne prodajamo!» in slično.

Cuxhaven, 24. januarja. s. Včeraj opoldne je pristala tu neka francoska ladja z malo poškodbo, ki jo je hotela popraviti, česar ji tamonjske delavnice niso dovolile, tako da je morala pokvarjena odpluti zopet na morje.

AFERA ANTANTINE KOMISIJE V MONAKOVEM.

München, 24. januarja. s. Člani antantne komisije se niso zapustili hotela «Zu den Jahreszeiten» in pričakujejo še vedno odločbo svojih vlad. Bavarska vlada je zaprosila državo, da jim dovoli še bivanje. Tudi francoski poslanik ostane še dalje tukaj. Francija dosedaj ni storila nobenega koraka za osebno varnost francoskega poslanika. (Glej notico v rubriki «Po svetu» na 2. strani Ured.)

more izreči svojega mnenja, ker se tak slučaj, da bi v mirnem času vpadla oborožena sila v drugo državo, še ni zgodil.

Zagovorniki so poudarjali, da sta člena 63 in 267 vojnega kazenskega zakona v veljavi le v sovražnem ozemlju za čas vojne; v predmetnem slučaju pa ne more nihče trditi, da gre za prestop v vojni, ker je celo Poincaré trdil, da zasedba nikakor nima značaja vojaške okupacije. Državni pravnik je vztrajal na pravomernosti obtožbe in izjavil, da more priznati le eventualne olajšajoče okoliščine.

Sodišče je nato oprostilo obtožence glavne krivde — kršitev vojaških povelj med obsejnim stanjem — in jih obsojilo le vsled prestopa proti revizijskim poveljem na denarne globe. Thyssen je bil obsojen na globo 500 tisoč frankov, ostali obtoženci na manjše vsote.

Resno stanje Rašina

Praga, 24. januarja. u. Sinoči so bile razširjene vesti, da je stanje ministra Rašina brezupno in da je vsak čas pričakovati katastrofo. Vesti so se izkazale za pretirane, vendar je stanje bolnika zelo resno, ker se razvija pljučnica in vnetje prsne mreže. Popoldanski bulletin se glasi: Lahko vnetje pljuč na levi strani s omejeno afekcijo prsne mreže. Pritisk krvi je zmeren. Subjektivno stanje je zadovoljivo.

BORZA dne 24. jan.

Zagreb. Vse tuje devize zopet rapidno padajo. Blaga je dosti, toda kupci se drže rezervirano, ker pričakujejo še nadaljnji padec zdravil valut. Notirali so: Dunaj 0.135 — 0.145, Berlin 0.52 — 0.56, Budimpešta 4 — 4.25, Bukarešt 55, Milan 480 — 500, London 478 — 482, New York 103 — 104, Pariz 680, Praga 290 — 300, Švica 1900 — 1975, Varšava 0.40 — 0.43, valute: dolar 102 — 103, češke krome 285 — 288, napoleon 360, lire 475 — 490, elektri: Ljub. kreditna 235 — 240, Slavenska 102, Prastrediona 1180 — 1200, Trb. premogokopna 640 — 680.

Beograd, devize: Bukarešt 53 — 55, Berlin 0.52 — 0.53, Dunaj 0.15 — 0.16, Solun 145 — 150, Sofija 60, Pariz 700 — 710, Praga 295 — 300, Zeneva 1900 — 2150, Milan 500 — 510, New York 1.4 — 1.10, London 500 — 510 dolar 108, lire 500.

Dunaj, devize: Beograd 679 — 681, Berlin 3.40 — 3.50, Budimpešta 26.95 — 27.05, London 332.200 — 332.800, Milan 3406 — 3414, New York 71.350 — 71.500, Pariz 4614 — 4626, Praga 1992 — 1995, Sofija 439.50 — 440.50, Varšava 2.45 — 2.55, Curih 13.285 — 13.315, valute: dolar 70.950 — 71.250, levi 418 — 422, n. marke 3.50 — 3.80, funti 331.400 — 332.400, fr. franki 4555 — 4585, lire 3372.5 — 3387.50, dinarji 668 — 672, poljske marke 2.25 — 2.45, leji 364 — 366, švic. franki 13.195 — 13.255, češke krome 1975 — 1985, madž. krome 23.90 — 24.10.

Praga: Dunaj 4.725, Berlin 12.875, Rim 171.25, Budimpešta 136, Pariz 332.25 London 167, New York 35.80, Curih 662.75 Beograd 34.75, avstr. žig. krome 4.75, lire 172.25.

Curih: Berlin 0.025, New York 536, London 24.98, Pariz 34.75, Milan 25.65, Praga 14.90, Budimpešta 0.205, Bukarešt 2.70, Beograd 4.75, Sofija 3.25, Varšava 0.02, Dunaj 0.0074, avstr. žig. krome 0.0075.

OGROMNA STAVKA V ŠLEZIJU.

Bielitz, 24. januarja. s. V tukajšnjem industrijskem okraju je izbruhnila vsled odločb paritetne komisije generalna stavka. Vsi obratni stoji med njimi tudi mestna elektrarna in cestna železnica. Na več mestih je prišlo do izgrečev, tako da je moralo posredovati vojaštvo. Tovarne so zastražene.

Privatnim nameščencem!

Z ozirom na ostudno gonjo, ki se uga-
lja proti naši

Strokovni in nadstrankarski listi

1.) Našo listo so sestavili naša dru-
štva in pri sestavi ni imela vpliva nobe-
na stranka (torej tudi ne demokratska)
in tudi nobena banka (tudi ne Slovenska),
temveč so na listo ljudje raznih poklicev
in vseh strank. Kdor trdi nasprotno je
lažnjivec in škodljivec nameščenskega
gibanja.

2.) Hoteli smo se vzdržati vsake ča-
stopne polemike in tudi v našem listu
«Organizator» in v letakih in agitaciji
smo bili dostojni in ne osebni. Ker so se
nasprotniki poslužili v zadnjem času
dnevnega tiska v le preveliki meri in v
preveč žaljivem tonu, smo hoteli odgo-
voriti v istih listih, čeprav proti plačilu, kar
pa se je namenoma odklonilo. Ker klevet
nisimo mogli prenašati, smo se poslužili
edinega dnevnika, čeprav nam je tudi ta
prvotno vsako tozadevno pisanje odklo-
nil, in to je «Jutro». Nihče pa ne more
zahtevati, da na vse laži in klevete se
močimo, posebno ker je namen teh kle-
vet prozoren.

Končno pa še opozarjamo vse name-
ščentvo na svobodo in tajnost volitev.
Dobili smo točno poročila, da se pono-
č od izvaja hud teror in pritisk.

Zato pozivljamo vse one, nad katerimi
se je izvajal pritisk, da dotične podjetni-
ke in naj si bo tudi koncern Jadranske
ali katerekoli druge banke, brezobzirno
prijavimo državnemu pravniku, ki jih bo
paučil spoštovati zakone.

Nameščenci! Zavedajte se pomena teh
volitev in pomislite, da imajo naši na-
sprotniki dvojen namen:

1. Dobiti v roke moč v istem Pokoj-
niškem zavodu, proti kateremu se se-
daj borijo in

2. ubiti naše edino skupne zaščitnike,
naše strokovne organizacije.

Sedaj pa sami določite svojo usodo!
Ljubljana, 24. januarja 1923.

**Zveza društev zasebnih nameščencev
v Ljubljani. — Klub zasebnih name-
ščencev Delavske zbornice v Ljub-
ljani.**

Okoli dinarja

Spominjamo se že gonje proti bivšemu
pomočniku finančnega ministra g. Plav-
šiču in proti bivšemu finančnemu ministru
dr. Kumanudiju. Gonja se je pričela iz
slepega strankarstva že spet, ko je
vse kazalo, da se je g. Plavšiču akcija
posrečila, in je triumfirala, ko je dinar
padel na višino pred Plavšičevim nasto-
pom. Mi smo takrat kljub temu trdili, da
Plavšičeva devizna politika v principu ni
bila napačna, le da bi se moral njegov
načrt — mogoče z manjšimi korekturami
— izvesti dosledno. Resni inozemski
listi n. pr. «Frankfurter Zeitung», «Vos-
sische Zeitung», «Prager Presse» itd. so
se bavili takrat s to akcijo za dvig di-
narja in jo označevali za spretno in res-
no. Gotovim krogom v Beogradu, zlasti
pa v Zagrebu to ni bilo prav in go-
spodu Plavšiču zidopadikali tla. Svoj de-
lež je imelo pri tem ono časopisje, ki je
bruhalo žeplo in ogenj na Plavšiča ter
izpodbijalo v inozemstvu ugled tako
evanega «valutnega diktatorja» in ob-
snem zaupanja v dinar.

Danes, ko smo videli dinarjevo kata-
strofo, do katere je moglo priti le zaradi
nove devizne politike, se presoja stvar
zopet treznejše. Z mnogih strani se ču-
jejo sedaj glasovi, da dr. Kumanudi in
njegov pomočnik nista slabo gospodarja.
To je priznal celo sedanjí finančni
minister dr. Stojadinović. Zato ni izklju-
čeno, da se bomo povrnila sji deloma k
prejšnji metodi. Sedaj je tudi prilika,
da se napake v Plavšičevem načrtu, ki
jih je skušnja pokazala, popravi. Di-
nar se je sicer zadnje dni zopet popra-
vil in je na večerajšnji predborzi v Curii
poskočil kar na 4.00. Ta prehter skok
nam vzneta sum, da ga je povzročila
zopet špekulacija. Zato je potrebno, da
naša vlada ne gleda sedaj samo prekri-
tanih rok, temveč takoj uvede mere za
zaščito dinarja, da ne bo nastopila po-
novna reakcija.

Zanimiv je članek v «Riječi» pod na-
словom «Kako naj se reši dinar?». O tem
smo že prinesli kratek izvleček. Zato ho-
bomo sedaj navesti samo odstavce, ki
popolnoma pravilno utemeljuje, da se
moja osnovati državni bančni urad, ki
bi po potrebi interveniral v korist dinar-
ja. Pisec pravi: «Tak urad imajo vse
države v svrhu zaščite svoje novčnice.
Vsaka država intervenira na denarnem
trgu, da nanj vpliva tako, kakor to od-
govarja njenim interesom. Pri nas je
vržena fraza: z intervencijami se ne da
nič pomagati. To ni res. Obratno: z in-
tervencijami se more vse. Naj nam nihče
ne stavlja kot primer nedavne dolarske
intervencije. G. Plavšič je imel od vseh
dosedanjih upraviteljev devizne politike
morda najpravišnje nazore. Vendar je
on pri izvajanju napravil prvo in naj-
večjo pogreško, da ni takoj pristopil k
ureditvi bančnega urada, a drugo po-
greško je napravil, ker je pogladi dinar
previsoko.»

O nezdoljivosti dinarja piše tudi zadnji
«Trgovski list» pod naslovom «Navzdol».
Iz članka posnemamo: «Sankarski vi-
barji so odnesli ministra Kumanudija in
njegovega pomočnika in prišel je nov
vzduh finančne politike. Ta ni imel naj-
nežnejšega dela, kakor da je raztrgal v svet,
da je bil njegov prednik nesposoben, da
je umetno dvigal dinar itd. Tudi je od-
pravil na mah omejitve v deviznem in
valutnem poslovanju, olašal izvoz živ-

ljenjskih potrebščin z znižanjem izvoz-
nih carin. Da govoričenje novega mini-
stra ni umestno, da tudi niso umestne
tako nagle spremembe v gospodarski po-
litiki nam kažejo dogodki zadnjih dni. Ta-
ko postopanje je moralo roditi zlo. Na-
dalje imamo izkušnje, da vselej, ko za-
čne rasti naš izvoz, pada vrednost
našega denarja. Predlasko leto takoj
po četvi, ko smo se pripravljali na izvoz
žita, ko je kar mrgolelo italijanskih
kupcev naše goveje živine in je drdral
vlak za vlakom proti Trstu, je naglo pa-
dala vrednost našega denarja. Tudi se-
daj, ko gre na sto vagonov prašičev
dnevno preko meje in kar mrgoli ita-
lijanskih kupcev, je začel naš dinar ne-
verjetno naglo padati. Naši prijatelji Ita-
lijani najzvišneje tlačijo vrednost na-
šega denarja, da bodo ceneje kupovali
v Jugoslaviji. Kakšne koristi ima prašič-
čerejec od izvoza? Nekaj izvozničarjev
sicer zasluži, naša mesna industrija pa
gleda skozi prste. Vrednost naše valute
je padla za 40%, vrednost prašičev pa
narasla za 20%. To je korist za našega
živojinčarja.»

Končno omenja «Trgovski list», da še
nisimo zreli za popolno svobodo valute
in devizne trgovine. Še druge velike
države z mnogo bolj discipliniranim ljud-
stvom delajo ovire in težkoče prometu
in trgovini z valutami in devizami. (Če-
škoslovaška n. pr. je zopet uvedla pred-
pise iz leta 1919.) Naš finančni minister
bo moral uvideti, da njegova naklonje-
nost popolni svobodi devizne in valutar-
ne trgovine doživlja žalostno nagrado. Uvi-
diti bo moral, da je Plavšič bolje poznal
premakne valut in je znal prenehati nji-
hovo početje. Tudi dr. Stojadinović bo
moral kreniti v drugo smer.

To je v kratkem popolnoma pravilno
izvajanje «Trgovskega lista». Ko je na-
stopil dr. Stojadinović, so ga trgovski
krogi Jugoslavije pozdravili z zaupa-
njem, danes pa se je, kakor vidimo iz
gornjega članka, njihovo zaupanje znat-
no omajalo. Tako so prišli do tega, kar
smo mi vedno trdili, da še nismo in dol-
go ne bomo zreli za svobodno valutno
in devizno trgovino in da svobodni in
pospeševani izvoz ne vpliva v vsakem
slučaju ugodno na našo valuto.

Politične beležke

+ **Shod demokratske omladine** v
Beogradu. Na inicijativu demokratske
omladine se je vršil preteklo nedeljo
v beograjski «Kasini» velik demokrat-
ski shod, ki je prav lepo potekel. Iz
sprejetih resolucij posnemamo: Demok-
ratska omladina s starejšimi prijate-
li najodločnejše obsoja nezakonita in
nasilna dejanja današnje vlade, posb-
no nečuvno odpuščanje vestnih in za-
služnih uradnikov, na katerih mesta se
dovajajo nekorektni in nesposobni
ljudje, med njimi taki, ki se morajo
zagovarjati radi poverbe, goljufije
in po § 85. S tem se ruši državna av-
toriteta. Nečuvno je zlasti odpuščanje
uradnikov, ki imajo pravico do pokoj-
nine.

+ **Prijatelji od včera.** Kakor zna-
mo, je takozvani Hrvatski blok dejansko
razpadel, ker je Radić izključil
frankovce, dosedanje nosilce «čiste
hrvatske ideologije». O srečnih prijate-
lih od včera piše sedaj blokaški «Hr-
vat»: «V stranki prava (pri frankovcih)
je zavladal zopet oni stari, pokvarjeni,
potuhneni duh pretvarjanja, zavarava-
nja in strankarstva, ki dokazuje, da je
ta stranka zaostala daleč za razvojem
hrvatskega naroda in shvačanjem duha,
ki izpolnjuje naš narod. Ona bo
šla sama na volitve in v njih bo pok-
pana, upajmo definitivno, pod razma-
hom jasne, iskrene in močne politike
hrvatskega naroda.» Hrvatski zajedni-
čarji očitajo frankovcem, da so bili
zato izključeni iz bloka, ker so se po-
stavili na stališče, da je vsak sporaz-
um s Srbi nemogoč in da je hrvatsko
vprašanje čisto mednarodno vprašanje,
sedaj se pa delajo v Beogradu celo —
monarhiste in iščejo stike z radikali! Tako
se obdelujejo med sabo doverljivi
zavezniki in prijatelji, v resnici je
pa od bloka ostal samo Radić, ki je
vse druge stranke in stranke prav
imenitno — vlekel za nos.

+ **O volilnih naporih ministra Zu-
panića** poroča beograjski «Balkan»
tako: le: Kmetije so v Prekmurju
poskušali varati narodno maso, pripo-
vedujoč jim, da so vladna stranka in
da imajo pakt s Pašičem. Po tem se
vidi, da so brezvestni štreberji a la
Pucelj in drugovi pričeli agitacijo tudi
z osebo gosp. Pašiča, ki ga večina
Slovencev spoštuje kot državnika. Nji-
hov goljufivi posel je izzval v Prek-
murju veliko ogorčenje, posebno ko je
minister dr. Zupanič posetil to pokra-
jino. Minister Zupanič je prišel v Prek-
murje v največjem anegu in burji, po-
tujoč z vozom, ker železnice ni. Po
zboru, ki ga je imel minister v Prek-
murju, se lahko z vso gotovostjo reče,
da je njemu in radikalni stranki uspeh
zasiguran. V Dolnji Lendavi, kjer je
radičevščina doma, se je gosp. Zupa-
nič udaril z Radićevim poslancom Vr-
tnarjem. Ob govoru ministra so kmetje
sami naskočili Radićevega odposlan-
ca... Specialni dopisnik «Balkana»
je očividno obdarjen z mnogimi da-
rovi.

+ **Kochevski Nemci in volitve.** Jo-
vanjski Bauernbund je svoje na 28. ja-
nuarja določeno zborovanje preložil
na dan 11. februarja. Ta dan pride
v Kočevje odposlanec iste nemške stran-
ke iz Novega Sada. Na zboru bodo
kochevski Nemci sklepali o svoji voli-
ni taktiki.

+ **Proti razdrblnemu delu «Slov-
Naroda».** Kandidata gosp. Petovar
(Putj - Ormož) in gosp. Rebek (Celje-
Maribor) sta poslala časopisom izjave,
v katerih ostro protestirata proti intri-
gam «Slov. Naroda», katerih očivilen
namen je, zanesti malodušnost v vrste
naprednih volilcev mariborskega volil-
nega okrožja.

+ **Posledice razcepa v radikalni
stranki.** Beograjski «Novi List» poro-
ča, da ima razcep radikalne stranke
karakteristično posledico, ki bi bila
lahko zelo nevarna za radikalno stran-
ko. Število radikalnih kandidatov se
je namreč potrojilo. Pašičevci spreja-
majo kandidate, poslance jim iz Beo-
grada protičevci izbirajo lastne kandi-
date, a sami se kandidirajo oni radi-
kali, ki hočejo izkoristiti splošno zmoe-
njavo v radikalnih masah. Največ iz-
gleda na uspeh imajo protičevci. Pašič-
evci bodo slabo izšli v celi Vojvodini,
in sicer največ radi dr. Ninčević in dru-
gi «cincarjev», ki jih vojvodinski ra-
dikaleci niti videti ne morejo. V Banatu
želijo mnogi duhovniki - radikali po-
stati poslanci in razvijajo živahno ak-
cijo med svojimi ovčicami v svojo ko-
rist. Z ozirom na število radikalnih
kandidatov je značilen slučaj staro-
pazovskega okraja v Sremu, kjer je 11
kandidatov, vse samih radikalcev iz
mesta, okolice in Beograda.

+ **Delovanje delavske «Unije».**
«Unija» strokovna delavska organiz-
acija v Ljubljani, je objavila svoj pro-
gram in priredi o njem prvo javno
predavanje v petek, dne 26. januarja
ob pol 8. zvečer v veliki dvorani
Mestnega doma. Po končanem pred-
vanju ima vsako pravico do besede,
a ne več kot 5 minut.

+ **Trumbičeva lista v Dalmaciji.**
Med drjem Trumbičem in pristaši drja.
Smolake (kongresisti) so se vršila
pogajanja za enotni nastop pri volit-
vah. Pogajanja so se razbila in dr.
Trumbič nastopi s svojo «samostojno»
listo, dr. Smolaka pa s svojo.

+ **Radikaleci v Bosni** imajo toliko
ljudi, ki bi hoteli kandidirati, da je
postalo vprašanje kandidatur prav
kritično. Iz Bosne se je vrnil minister
dr. Srškić in je takoj poiskal Pašiča
ter mu referiral o položaju, priporoča-
joč mu, da odide sam v Sarajevo in
izgladi osebne spore med radikali.

+ **Gibanje republikancev.** Beograd-
ski «Preporod» poroča, da se republi-
kanska stranka živo giblje in da hoče
prenesti svoje delovanje tudi v dele
države izven Srbije. Bajše iščejo zveze
s takozvanimi «intelektualci» (skupina
okoli «Slobodne Tribune») in spora-
zum je baje že dosežen. Tako razšir-
jena republikanska stranka bo potem
postavila svoje kandidatne liste tudi v
nekaterih okrajih na Hrvatskem. Po
našem mnenju od zveze z zagrebškimi
tribunaisi republikanska stranka ne bo
imela posebnih koristi; saj je znano,
da ta skupina ni organizirana in tudi
nima nobenih pristašev.

Po svetu

— **Masaryk potuje v Capri.** V teku
meseca marca odpotuje predsednik če-
škoslovaške republike Masaryk na otok
Capri na odhiti. Kakor znano je bil
predsednik Masaryk tudi lani na Capri
kot rekonvalescent po težki bolezni.

— **Habsburška agitacija** ne samo da
ni prenehala, temveč postaja vedno agi-
nejša. Posebno francoska aristokracija
in visoki vojaški krogi, ki so še vedno
rojalističnega mišljenja, so zelo dostop-
ni za to agitacijo in Pariz je nckako sre-
dišče tega «pokreta». Zelo «delaven»
je znani Sixt Bourboniski, ki je imel nedav-
no v Bruslju predavanje, v katerem je
med drugim omenil, da je bila velika na-
paka pustiti po svetovni vojni enotno in
veliko Nemčijo, zraven nje pa centralno
Evropo, združeno na male države. Po
njegovem bi se moralo napraviti Prusijo
tako, kakršna je bila pred ujedinjenjem
Nemčije, druge nemške dežele pa zdru-
žiti z Avstrijo pod habsburškim žezlom.
S takimi in podobnimi fantazijami hodi
po Evropi brat bivše avstrijske cesarice
in najde v zgoraj omenjenih krogih do-
volj privržencev, posebno ker se vse to
vrši z odobravanjem in znanjem madžar-
skih vladnih krogov, ki še vedno upajo
na restavracijo. Vse to bi bilo nad vse
smešno, ko bi bili pariški krogi, ki so v
agitacijo umešani, brez večjega vpliva.
Ampak znano je, da je vpliv teh krogov
na zunanjo politiko Francije dosti moč-
en in zato bi morala tudi naša država
posvečati habsburški agitaciji večjo po-
zornost, kot jo je posvečala do sedaj.

— **Obnova procesa proti morilcu**
grofa Tisze. Glavni obtoženev v procesu
proti morilcu grofa Tisze, poročnik
Hittler, ki je bil obsojen na 15 let težke
ječe, je podal svojemu zastopniku izja-
vo, da je pred sodiščem govoril neresni-
čno, da ga vsled tega peče vest in je vo-
ljan, da pove celo resnico. Domneva se,
da bo prišlo vsled tega do nove sodne
obrnave.

— **Monakovčani vržili antantno ko-
mislijo na cesto.** Ravnateljstvo hotela
«Die vier Jahreszeiten» v Monakovem,
kjer stanuje antantna komisija za Ba-
lvsko, je 23. t. m. naznanilo komisiji,
naj se do 6. zvečer izseli. Nameščenci v
hotelu so izjavili, da bodo povsem bo-
kotrali Francoze. Komisija se je prito-
žila na vlado, ki pa ji je izjavila, da jam-
či samo za osebno varnost Francozov, za
stanovanje pa ne. Komisija se bo morala
kakor vse kaže, izseliti drugam. Če jo
bodo kje hoteli vzeti na stan,

Prosvefa

Ljubljanska drama.
Cetrtek, 25.: «Čudež sv. Antona» in «Čr-
na dama iz sonetov». A.
Petek, 26.: «Lilium». D.
Sobota, 27.: «Živi mrtvec». Delavska
predstava. Znižane cene. Izv.
Nedelja, 28.: Ob 3. pop. «Lilium». Izv. Ob
8. zvečer. «Vojček». Izv.
Ponedeljek, 29.: «Madame Sans Genes». E.

Ljubljanska opera.
Cetrtek, 25.: «Nizava». D.
Petek, 26.: «Gorenjski slavček». A.
Sobota, 27.: «Triptichon». C.
Nedelja, 28.: «Nizava». Izv.
Ponedeljek, 29.: Zaprt.

Sentjakovski oder v Ljubljani.
Sobota, 27.: «Automobilist».

Mariborsko gledališče.
Cetrtek, 25.: «Cvor». A.
Petek, 26.: Ob 15.: «Užitkarji». Dijaška
predstava.
Sobota, 27.: «Golgota». C. (Kuponi.)
Nedelja, 28.: Ob 15.: «Užitkarji». Znižane
cene. Izven. Ob 19.30: «Kozarec vode».
Izven. Gostuje dramatično društvo iz
Celja.

**Sardou in Moreau: Madame Sans
Gene.**

Samo radi ge. Nablocke in g. Putjate
so ponovili na ljubljanski drami sinoči to
slovito francosko komedijo. Menda je
igralo že v tretji sezoni, ali celo že v četr-
ti. In tudi samo zaradi imenovanj dveh
umetnikov je vredno, iti to komedijo zno-
va gledat. Skoraj vse ostalo (z edino
izjemo g. Kralja v ulogi Fouchea) je bilo
klavirno, tužno, diletantsko. Te dvorjan-
ke, te princeze, ti častniki, komorniki,
olejhata, olejhata!

Zato smo bili gluhi in slepi za vse;
tem bolj pa uživali ob igri ge. Nablocke
in g. Putjate. Oba sta bila izvrstna in
ves aplavz je veljal njima. Maska, igra,
držanje, govorjenje, sploh celi nastop g.
Putjate v ulogi Napoleona je kreacija, ki
imponira. Katarina g. Nablocke je ne le
zunanje krasna in pikantna porednica, ne-
go tudi po svoji draženosti igri in mimi-
ki znamenita. Od ostalih omenjamo le še
g. Pečka v ulogi Neipperga in g. Grego-
rina v ulogi Lefebora, ki sta vsaj deloma
zadoščala ter g. Kralja, ki je kot Fou-
ché znova dokazal svojo široko uporab-
nost. Bolje bi bilo, uprizariti noviteto, iz-
brano za mal ansambl s Nablocko in Pu-
tjato v glavnih ulogah, nego ponavljati
že obrabljeno komedijo, ki je dandanes
z našim ansamblom neuporabljiva. Gleda-
lišče je bilo jedva srednje zasedeno.

**Iz pisarne šentjakovskega odra v
Ljubljani.** V soboto 27. januarja nad vse
prihujena burka «Automobilist», ki je
že trikrat bila razprodana. V nedeljo 28.
januarja gostuje šentjakovski oder v So-
kolskem domu v Škofji Loki z igro «Au-
tomobilist». Začetek ob 8. uri zvečer.

Pevski zbor moravskih učiteljev je
na turneji po Italiji doživel velike uspe-
he. V Trevisu, Benetkah, Vicenzi in Pa-
dovi je upravljal triumfal. Moravski uč-
telji nadaljujejo turneo v južno Italijo
Maks Nordau. Kakor se iz Pariza
poroča, je dne 22. januarja umrl tamkaj
po dolgotrajni bolezni znani pisatelj in
novinar Maks Nordau. Pokojnik, rodom
iz Budimpešte je v svojem rodnem me-
stu študiral medicino, kjer se je tudi na-
stanil kot zdravnik. Pozneje je prepu-
tal Nemčijo, Rusijo, Skandinavijo in An-
glijo ter se končno leta 1880 stalno na-
selil v Parizu. Odlikoval se je zlasti kot
pisec filozofskih kulturnih študij, te-
torov in esejev. Posebno zanimivi so
njegovi potopisi «Od Kremlja do Alham-
bre».

Šah

**Redni občni zbor Ljubljanskega ša-
hovskega kluba** se vrši danes, 25. t. m.
ob 19.30 v klubovem lokalu (Narodna ka-
varna) z običajnim dnevnim redom. V
slučaju nesklepnosti se vrši občni zbor
po ure kasneje brez ozira na število na-
vzočih. Udeležba za vse člane obvezna.

Sokolstvo

(Glej tudi prilogo.)

Sokolsko društvo Ljubljana II.
ima letošnji redni občni zbor v nedeljo,
28. t. m., ob 9. uri dopoldne v telovadnici
državne realke. Bratje in sestre, udele-
žite se polnoštevilno! Zdravo!

Sokol I v Ljubljani vabi na članski
sestanek, ki bo v soboto 27. t. m. ob 20.
uri na Taboru v svrhu določitve kandi-
datske liste za občni zbor. — Prihodnje
nedeljo odpade češki tečaj, ker je staro-
sta zadržan.

Sokol Moste ima svoj redni občni
zbor na Svečnici 2. febr. 23. od pol 10.
uri dop. v društveni telovadnici na Selu.
Dnevni red običajen. Sestanek za sestavo
kandidatne liste se vrši v soboto 27. t. m.
ob 8. zvečer pri Kavčiču na Selu. K obilni
udeležbi vabi odbor. Zdravo!

Sokol v Štepanji vasi je na svojem
10. rednem občnem zboru dne 19. t. m.
sestavil sledeči odbor: starosta br. Ivan
Bricelj, podstarosta br. Fran Anžič, na-
čelnik br. Rudolf Žitnik, načelnica s. Mi-
cič Bokavšek; odborniki: br. Ivan Brun-
čič, Anton Cerin, Jakob Hlešč, Jernej
Hlešč, Fran Hren, Janko Pogačnik, Fr.
Selan, Fran Slana in Rafael Vuga; na-
mestniki: br. Mihael Bezjak in Ivan Ge-
nussi; pregledovalca: br. Jože Anžič in
Fran Zorc.

Izobraževalni odsek sokolskega
društva v Sodražici priredi na Svečni-
co 2. svečana ob 7. zvečer spevoigro «Ko-
vačev študent», uglašbi Vinko Vodovivec.

Igra se vrši v korist družbe Sv. Cirila in
Metoda v Ljubljani. — Odbor.

Sokol v Radečah pri Zidanem mo-
stu ima svoj redni občni zbor v nedeljo
28. t. m. ob 15. uri v društveni telovadnici
(Hotel Jadrani) z običajnim dnevnim re-
dom. — Zdravo!

Dopisi

RIBNICA. Tu sta pred kratkim prazno-
vala v domačem krogu srebrno poroko
nadsvetnik in predstojnik tukajšnjega so-
dišča g. Anton Mejač in njegova soproga
gospa Marija rojena Roeger iz znane
ljubljanske rodbine. Številni prijatelji, ka-
terim je ta veseli dogodek ostal neznan,
bodo gotovo z veseljem doznali zanj. Tu-
di mi iz srca čestitamo obče spoštova-
nemu paru in čestitamo somišljeniku a
željo: Na mnoga leta!

SLOVENSKA BISTRICA. Za prisodni-
ka v gerentskem sosvetu okrajnega za-
stopa v Slovenski Bistrici sta poleg do-
sedanjih prisodnikov imenovana še Ivan
Hajdnik, posestnik v Leskovcu, občina
Crešnjevce, in Melhor Zorko, župnik v
Spodnji Poljskavi. Ker je gospodarstvo
tukajšnjega okrajnega zastopa popolno-
ma zavoženo bi mogla le strokovna re-
vizija ugotoviti nerednosti, ki so se doga-
jale zadnja leta. Mi smo to že ponovno
naglašali in upamo, da se bo to v naj-
krajšem času izvršilo, če ne, pridemo z
točnimi podatki. — Gostilničar Ivan Wal-
land v Slovenski Bistrici je dobil kavar-
niško koncesijo.

Pro domo

Volitve v Pokojniški zavod so posta-
le naenkrat veliko politično vprašanje.
Točno seveda, da se je demokratska
stranka vseljo zanimala za vprašanje za-
varovanja zasebnih nameščencev in da
je aktivno sodelovala na uzakonjenju to-
zadnjih naredb. Hotela je razširiti za-
kon na celo državo! Krepro je podpirala
organizacijo Pokojniškega zavoda, po-
skrbela mu je državno podporo in se je
potrudila, da se čimprej izvede avtono-
mija v upravi zavoda. Minister dr. Zer-
jav je reguliral višino zavarovalnih vsot
z ozirom na znižano vrednost denarja,
odobril statute in imenoval sosvet iz
vseh struj in postavil na čelo zavoda
povsem objektivno, nad vsak dvom vsi-
višeno osebo.

Za volitve same se demokratska stran-
ka ni zanimala. Smatrala je, da te vo-
litve niso političnega značaja. Ko so se
zdržili zasebni nameščenci v neotran-
karsko strokovno organizacijo, je bila
demokratska stranka mišljenja, da je s
tem na pravilnem potu tudi konstitucija
ravnateljstva Pokojniškega zavoda. Mi
bi se v volilno priprave sploh ne bili
vmešavali in bi tudi danes o njih ne pi-
sali, da ni naenkrat Jadranska banka
smatrala, da je zopet prišel njen dan.
Očividno je pozabila, da ne sme na sol-
ce, kdor ima maslo na glavi. Komaj je
plačala ogromne izgube pri «Jugoslaviji»
in tiskarni, komaj je s težkimi stotisoč-
ki poravnala račune «Zajednice» za ob-
šinske volitve v Ljubljani, že jo je zno-
va srbelo, da je treba denar akcionar-
jev zlorabljati nadalje. Enormne izgube
Jadranske banke v Trstu in z njimi bist-
veno zvezane ljubljanske centrale je ni-
so spametovale. Ona pač rabi politično
slavo in spustila se je v boj, da dobi de-
nar Pokojniškega zavoda. Uradni izkazi
o bankah, v katere so sedaj vložen pre-
ostanki tega zavoda, so sicer prinesli
presenetljiv dokaz, da je pod demokrat-
skim režimom Jadranska banka igrala
večjo vlogo nego druge banke in zlasti
večjo kakor Slovenska banka. Kljub te-
mu je Jadranska banka začela s pamflet-
i, tisoč okrožnicami in dopisnicami ve-
lik krik, da se hočejo denarja polastiti
demokrati. Pri tem psuje in žali na vso
moč. Naravno, da nam končno pohaja
potrpljenje. Morali bomo vračati šilo za
ognjilo. Pa naj si bode potem to gos-
podom okrog Kmetске posojilnice prijetno
ali ne.

Društvo stanovanjskih najemnikov v Ljubljani

Drugi redni občni zbor društva stano-
vanjskih najemnikov v Ljubljani se je vr-
šil včeraj v veliki dvorani Mestnega do-
ma ob ogromni udeležbi prebivalstva
vseh slojev, kar je najboljši dokaz, da
vlada za društvo vedno večje zanimanje.
Iz tajniškega poročila je razvidno, da je
število članov v preteklem letu naraslo
za preko tisoč in je bilo na inicijativu
ljubljanskega društva ustanovljeno tudi
več podružnic v pokrajini, in Mariboru
samostojno društvo. Delovanje odbora,
ki ima vsako sredo javno sejo, je bilo
usmerjeno v prvi vrsti v obrambi in-
teresov stan

Domače vesti

*** Josip Stritar na potu v domovino.** V petek ob pol 2. popoldne se pripelje na potu v Rogaslo Slatino v Maribor pesnik Josip Stritar. Mariborsko občinstvo mu pripravlja svečan sprejem na kolodvoru.

*** Kralj na lovu.** Kakor nam poročajo iz Beograda, bi imel kralj te dni priti v Slovenijo na lov. Program pa se je izpremenil in poset kralja zaenkrat izostane.

*** Razporeka rumunskega prestolonaslednika.** Rumunsko poslanstvo v Beogradu izjavlja z ozirom na vesti atenskih in beograjskih listov o razporeki rumunskega prestolonaslednika Karla s princezino Heleno grško, da nikakor ne odgovarjajo istini.

*** Stefan Ferluga f.** V soboto je po daljši bolezni, v starosti 63 let, umrl gosp. Stefan Ferluga, šolski ravnatelj na Opčinah pri Trstu, bivši deželni poslanec in tržaški mestni svetovalec. Z njim je legla v grob ena najmarkantnejših osebnosti tržaškega Slovenstva. Posvetil je vse svoje moči za narodno in kulturno probu našega ljudstva v Trstu in okolici in bil znan daleč naokoli kot velik idealist in kremenit značaj. Pokopali so ga v ponedeljek ob ogromni udeležbi slovenskega življa. Zaslužnemu narodnemu borcu je izpregovoril v slovo tudi vodja primorskih Slovencev dr. Wilfan.

*** Volitev zastopnikov učiteljskega v višjem šolskem svetu.** Namesto gosp. Julija Slapšaka vodje ljudske šole v Mostah pri Ljubljani, je imenovan za člana volilnega odbora za skupino B učiteljskega gosp. Josip Cepuder, ravnatelj tretje mestne deške ljudske šole v Ljubljani. Rok za predložitev volilnih imenikov, glasovnic volilnim odborom je, kakor smo že poročali, potekal ob 10. februarja 1923.

*** Prva seja novega občinskega sveta v Ljubljani.** Vladni komisar v Ljubljani je sklical novoizvoljeni občinski svet ljubljanski na prvo sejo, ki se vrši prihodnjo soboto ob 11. dopoldne. Na dnevnem redu je volitev župana in podžupana. Predsedoval bo seji najstarejši občinski odbornik.

*** Protestno zborovanje državnih namestencev.** Prejeli smo naslednji poziv: Vse aktivne in vpokojene državne namestence, vpokojene častnike, njih vdove in sirote vabi podpisana Osrednja zveza na protestno zborovanje, ki se vrši v nedeljo, dne 28. januarja ob 11. dopoldne v Mestnem domu. Vsak javni namestencec naj svojo udeležbo dokaže svojo discipliniranost v težkem boju za obstanek. Manifestiramo za svoje pravice vsi brez izjeme, zavedajmo se pa pri tem dostojnosti in ugleda, ki je potreben za takšen nastop! — Osrednja zveza javnih namestencev in vpokojencev za Slovenijo v Ljubljani. Lileg, t. č. predsednik; Bekš, t. č. tajnik.

*** Tudi to je laž.** «Slov. Narod» se izjavi na večerajšo ugotovitev dr. Kramerja na nedostojen način. Medtem ko ga je v terek napadel, da je v nedeljo na sestanku v Trbovljah zaklinjal navzoče, naj organizirajo boj kot proti «Slov. Narodu» ter pozival vsakogar, ki je naročen na «Slov. Narod», da ga takoj odpove, pravi v sredo, da se je v Zagorju v soboto na sestanku, na katerem je bil dr. Kramer ščuvalo proti «Slov. Narodu» in se je tudi sklenila resolucija, naj se deluje na to, da ga naročniki odpovedo in ei naroče jutro. Da je bil dr. Kramer na sestanku v Zagorju, je točno. Da je vse drugo laž, odnosno zlobno zavijanje pa «Slov. Narod» sam dokazuje, ko je naenkrat dr. Kramerja spremenil v gospoda «Se je». Pa tudi ta «Se» ni niti «ščuval», niti sprejel kakšne «resolucije». Vzpričo ogorčenja, ki vlada v širokih demokratiških krogih nad herostratskim delom «Slov. Naroda», bi v ostalem taka resolucija bila ne le v Zagorju, temveč povsodi na sestankih demokratiških skupinov soglasno sprejeta. Ali se zdi morda «Slov. Narodu» nedopustno, da ga somišljeniki demokratske stranke obsojajo? Naj se vendar zadovolji s tem, da hvali njegovo početje radičevsko - blokaški zagrebški «Hrvat», ki ga s takim ponosom citira.

*** Novi dnevniki v Ljubljani.** Prihodnji teden pričneta izhajati v Ljubljani dva nova slovenska dnevnika. V torek, dne 30. januarja izide prva številka «Jutranjih Novosti», ki bodo glasilo radikalne stranke; dne 1. februarja pa «Ljudski Dnevnik», organ Sustersičeve politične skupine. «Jutranje Novosti» se bodo tiskale v tiskarni «Jadranske banke». Sustersičev dnevnik pa v nekdanji Blaznikovi tiskarni na Bregu. Glavni urednik radikalnega lista, ki bo izhajal v celnem šest tednov, bo g. Andrej Gabrčič, ostala redakcija pa še ni skupaj. Akoravno se neki nastavljenec «Jadranske banke» zlasti v Mariboru mnogo trudi, pridobiti listu urednikov. Tudi dr. Sustersiču se v tem oziru še precej slabo godi.

*** V Jugoslaviji promet zopet vstopil.** Kakor smo poročali, je bil prošli teden vsled silnih snežnih zametov v raznih pokrajinah naše kraljevine, zlasti v Bosni, Srbiji in Slavoniji, železniški promet skoraj popolnoma ustavljen. Železniško osebje je delalo za največjo poštornostjo in so proge skoraj povsod zopet proste enega. Železniški promet je zato zopet vstopil.

*** Bolgarski komitaši v južni Srbiji.** Beograjski «Preporod» javlja, da je zadnje čase južna Srbija naravnost preplavaljena z bolgarskimi komitaškimi četami, v «Vremenu» pa čitamo tudi pojasnilo o tem, kako je sploh mogoč prehod komitaških čet preko meje. Ta meja namreč čisto nič ni zastražena, vojaštvo se je tam nahajalo poleti, ko je pa prišel mraz, so ga morali odpoklicati, ker se pod šotori ni moglo živeti, za primerne ubikacije se pa nihče ni pobrigal. V Kočanah n. pr. je občina ponudila, da na razpolago za vojaštvo potrebne stavbe in — v kolikor bi se te stavbe morale preurediti — potreben material in delavno moč. Pa birokracija se že drugo leto ukvarja s to zadevo in je ne more rešiti. Skozi nezastrašeno mejo prihajajo bolgarski komitaši nemoteno v deželo in razširjajo svoj znan teror, ljudstvo trpi in umira, ne briga se pa nihče za to, da bi se zavarovala meja tako, da komitaši ne bi mogli neovirano prestopati meje in ubijati naših državljanov.

*** Grobnica srbskih junakov v Tunisu.** Francoski general Deleit je prosil našo vlado za dovoljenje, da sme zenske ostanke srbskih vojakov, ki so v svetovni vojni po albanski tragediji umrli v Tunisu v Afriki, izkopati in pokopati nato s francoskimi vojaki v skupno grobnico v Tunisu, nad katero zgradi francoska vlada potem krasno kapelico s imeni vseh zavezniških junakov, ki bodo počivali v imenovani grobnici.

*** Ponarejeni 100dinarski bankovci.** V Osijeku se je dognalo, da se nahajajo v prometu ponarejeni stari srbski bankovci po 100 Din. Falsifikate se lahko spozna po tem, ker v okroglem čistem polju ni vodnega odtiska.

*** Italijanski špijon v Zagrebu obsojen.** Pred zagrebškim sodnim stolom se je predvečerajšnjim vršila obravnava proti Ivanu Krbočiću, rodom iz Istre, zaradi hudodelstva proti domovini, ker je bil več mesecev v službi italijanskega informacijskega urada v Trstu ter je hodil v Jugoslavijo volniti, zlasti glede gibanja naše vojske in sploh v vojaških zadevah. Sredstva za volunstvo je prejemal od omenjenega urada v Trstu. V Jugoslavijo je potoval s potnim listom, glasečim se na ime Giovanni Krall ali pa Ivan Krmpotić. Aretiral o ga naše oblasti na Rakeku. Krbočić je bil obsojen na eno leto težke ječe.

*** Fašistovski napad na dr. Besednjaka.** Bivšega slovenskega deželnega odbornika in podpredsednika političnega društva «Edinost» v Gorici, dr. Besednjaka je v soboto popoldne pri belem dnevu ustavila gruča gorških fašistov. Dva fašista sta ga dejansko napadla in mu zadala več težkih udarcev v sence, posebno v levo očesno votlino, nakar so junaki seveda takoj zbežali. To se je zgodilo v času, ko so politični tajniki vseh fašistov nove tržaške pokrajine na svojem zborovanju v Trstu nagajali potrebo, da se mora delo za pomirjenje in politično in socialno ureditev novih pokrajin nadaljevati v bolj civilizirani obliki, da bo omogočeno najboljše sožitje s slovenskim plemenom.

*** Promocija.** Na graški univerzi je bil promoviran za doktorja vsega zdravilstva gospod Stanislav Zajec, sin ljubljanskega zdravnika g. dr. Ivana Zajca.

*** Oseba vest.** Delegat ministrstva financ v Ljubljani, dr. Karel Šavnik je danes službeno odpotoval v Beograd, odkoder se predvidoma povrne v 8 dneh.

*** Imenovanje v državni službi.** Prof. Josip Klemenc, ki je pred kratkim bil premeščen iz Ptuja na državno realno gimnazijo v Celju, je imenovan za asistenta arheološkega muzeja v Zagrebu, kjer je že nastopil svojo službo.

*** Zlata poroka.** V St. Ilju na slovenskem Štajerskem je minulo nedeljo obhajal zlato poroko višji nadzornik Južne železnice v pokoju gospod Karel Novosad s svojo soprogo Ano.

*** Smrtna kosa.** V Mirnu je umrl veleposelnik Ivan Faganeli, v Vel. Repnu Ferdinand Škabar, v Škedinju pri Trstu Savo Šuman, dijak IV. letnika mariborskega učiteljskega. — V Mariboru je umrl v terek znani čevljarški mojster Zollenstein, v Slovenski ulici. Svoječasno je bil načelnik čevljarke zadruge. Blag jim spomin!

*** Iz «Uradnega lista».** «Uradni list» pokrajinske uprave za Slovenijo objavlja v večerajšnji številki med drugim: zakon o izvedbi delne razlastitve veleposestev za javne interese, kolonizacijo in napravljanje delavskih in uradniških stanovanj in vrtov; zakon o postopanju z zgradbami veleposestev, ki se smejo zasesti za agrarno reformo; zakon, kako je dajati v zakup ona posestva, ki ne dosežajo maksima, odrejenega v členu 2. zakona o prepovedi odsvajanja in obremenjanja veleposestev ter zakon o plačevanju pristojbin dobrovoljcev in naseljenikov za doodeljeno zemljo.

*** Železniška šola v Nišu.** Iz Niša poročajo, da se pri tamkajšnjem ravnatelstvu državnih železnic v kratkem ustanovi železniška šola, v kateri se bodo golemi učili tudi obrtovi, ki se tičejo železniške stroke.

*** Nova eksportna trdka.** V Ljubljani se je preteklo leto ustanovila trdka American d. o. z., ki si je nadela nalogo pospeševati izvoz v Združene države ameriške, posebno onih produktov, ki nimajo domačega ali evropskega trga

Kot n. pr. pletarski izdelki, čipkarski izdelki, suhe gobe, suhe slive, orehi, kotuhovina itd. Ker ima družba afillirani zavod v New Yorku, bo lahko svojo nalogo izvršila Do sedaj že ima naročil v vrednosti več milijonov.

*** Nov kazenski zagovornik.** Višje deželno sodišče v Ljubljani je sprejelo odvetniškega kandidata dr. Viktorja Vovka v Ljubljani v imenik kazenskih zagovornikov svojega okoliša.

*** Načrt novega šumskega zakona.** Glavna uprava Jugoslovanskega šumskega združenja ima danes sejo v Mariboru. Na seji se bo razpravljalo o stalšču združenja napram novemu načrtu šumskega zakona.

*** Novo industrijsko podjetje.** Ministrstvo za trgovino in industrijo je dovolilo gospodoma Dragu Koblju, lesnemu trgovcu v Mariboru in Srečku Koblju, lesnemu trgovcu na Bregu pri Borovnici, da ustanovita delniško družbo s imenom «Lesna eksportna in industrijska delniška družba» s sedežem v Mariboru.

*** Prevoz krste ge. Marije Kettejeve v Ljubljani.** Večeraj popoldne ob 4. uri so prepeljali zemске ostanke umrle gospe Kettejeve na ljubljanski kolodvor. Sprevod je spremljala množica ljubljancev vseh slojev. Na kolodvoru so rakev prenesli v železniški voz, ki prepelje truplo pokojnice v St. Jurij ob Ščavnici, kjer se pokoplje dne 26. januarja.

*** Vijolice v Leskovcu.** Učitelj Al. Dolinski v Leskovcu so prinesli šolski otroci prvi pozdrav bližajoče se pomladi: vijoličaste in bele vijolice. G. Dolinski jih je poslal nam. Pri Krškem se torej pod južnejšim solncem oglašajo vigred. Pri nas je še mraz: 5 do 10 stop. O pod ničlo. Dehteli pozdrav nas je razveselil!

*** Otvoritev drsališča «Ilirije» v Ljubljani** (Čekinov grad) se je izvršila večeraj brez vseh formalnosti. Drsališče je prvotno, led prav izboren, poskrbljeno pa je tudi za udobno garderobo. Drsališče je električno razsvetljeno in zato porabno tudi zvečer. Dostopno je vsem, ne samo članom «Ilirije».

*** Ljubljanske kavarne so s večerajšnjim dnevom na splošno presenečenje svojih gostov poskočile s cenami za 10 do 20 odstotkov.** Črna kava velja sedaj 9. bela pa 12 kron.

*** Celjski Nemci so doživeli neprijetno razočaranje.** Vojaška uprava je namreč odpovedala vojaško godbo za njihovo nacionalno manifestacijo «Jagaball», ki je napovedan za 1. februarja. Med slovenskim prebivalstvom pa je ta ukrep naletel na splošno odobravanje, ker je znano, da «Jagaball» ni zamišljen toliko kot zabavna, kakor kot izzivalna nemška prireditev.

*** Mariborska čitalnica je imela v ponedeljek zvečer letni občni zbor.** Kjer je bil zopet izvoljen za predsednika gosp. Ivan Kežar. Razveseljivo je bilo poročilo o razmahu «Ljudske knjižnice», ki jo obiskuje stalno 5000 ljudi, med temi že tudi precej Nemcev. Knjig je bilo preteklo leto izposojenih okoli 10.000, novih se je nakupilo za nad 32.000 K. Vseh izdatkov za potrebščine knjižnice je bilo nad 62.000 K. prejšnje leto le okoli 30 tisoč kron. Mladina ima posebno izposojevalno uro ter je prečitala okoli 4000 knjig.

*** Pohorski šolarji v mariborskem gledališču.** Šolski otroci iz Smartne priredili na Svečnico dne 2. februarja in v nedeljo dne 4. februarja v mariborskem narodnem gledališču otroško igrjo «Kralj Matjaž» s katero so že z uspehom nastopili v Šmarjeti in Slovenski Bistrici.

*** Mariborski davek na nezadane parcele** je pokrajinska vlada vrnila nepotrjen, češ da bi bili lastniki previsoko obremenjeni (zahteval se je namreč 5 odst. davek, medtem ko v Ljubljani pobirajo le 2 odst.). Občinski svet bo o davku vnovič razsajal. Tudi davka na računsko listke, ki so ga demokrati preprečili za kritje proračuna, socialisti niso umaknili, ampak ga hočejo ponovno forsirati za ustanovitev ljudske kuhinje in javne knjižnice.

*** Sprememba posesti v Mariboru.** Mariborski tovarnar pohištva g. Karl Wiesak je kupil na Aleksandrovi cesti ogelno hišo, v kateri je kavarna «Beograd» in namerava opustiti kavarno, da si uredi prostore za prodajalno pohištva.

*** Mariborska pilnarna je postala po dolgem času v mesecu decembru vsled novih konsumentov s veliko odjemo končno aktivna.**

*** K dviganju cen.** Mariborski peki so podražili te dni kruh za 4 K pri kg. Zemlje pa od 2 na 3 K, četudi se je moka podražila le za 4 K pri kg. — Kavararji so povišali cene kavi za 2 K.

*** Iz mariborskega stanovanjskega urada.** Polagoma se začnajo pri razsodišču zbirati prošnje najemnikov za določitev najemnin. Pri magistratu je položilo 42 najemnikov stanarine, ki jih hišni gospodarji niso hoteli sprejeti. Večina hišnih posestnikov, ki se še ni poročila z najemniki, pa sprejema dosežano najemnino na račun. Za določitev najemnine po stanovanjskem razsodišču je vloženih doslej 10 predlog. Stanovanjska komisija pa bo imela vsled popolne pomanjkanja po stanovanjskem razsodišču je vloženih doslej 10 predlog. Stanovanjska komisija pa bo imela vsled popolne pomanjkanja po stanovanjskem razsodišču je vloženih doslej 10 predlog. Stanovanjska komisija pa bo imela vsled popolne pomanjkanja po stanovanjskem razsodišču je vloženih doslej 10 predlog.

*** Občinska davščina na osebne avtomobile v Ptuj.** Pokrajinska uprava za Slovenijo je v sporazumu z delegacijo ministrstva financ v Ljubljani dovolila, da sme mestna občina ptujska v delno kritje občinskih potrebščin pobirati na

osebne avtomobile posebno davščino, ki znaša pri avtomobilih do 30 HP letno 500 Din, nad 30 HP pa letno 1000 Din. Tega davka so prosti avtomobili, ki so last države, občine ali drugih javnopravnih korporacij in ki se uporabljajo zgolj v službene namene.

*** Novice iz Belokrajine.** V Gradcu v Belokrajini je na zadnjem sejmu neki Gradčan Smukovemu fantu iz Mlake iztaknil oko. — Doslej neznani tatovi so okradli te dni znanega krčmarja in trgovca Miko Kambiča iz Krasinca. Prebili so ponoči zid v prodajalno in odnesli vse, kar se je dalo. — V Selih pri Adlešičih je umrl Peter Petek, ki je kot «nemška» prepotoval mnogo sveta. Naj počiva v miru!

*** Rešitev iz smrtne nevarnosti.** Ko se je v ponedeljek ponoči Adolf Tarman vračal iz Ljubljane na Kodeljevo, je pri mostu dolenske železnice v temni noči padel v Ljubljano. V vodi se je držal za led in ključ na pomoč. Prišel mu je na pomoč Andrej Grohar iz Novega Vodmata, ki je s sodelovanjem še nekaterih drugih oseb rešil Tarmana iz nevarnega položaja. Ker je tamkaj obrežje strmo in voda globoka, bi bil Tarman gotovo utonil, če bi ne bila prišla še pravočasno rešitev.

*** Dve stitnji nesreči.** Nagrospelskem kolodvoru je v terek popoldne delavec Ivan Perne valil iz vagona z vinom napolnjene sode. Pri delu mu je spodrsnilo in je reževo po nesreči padel pod sod. Dobil je pri tem tako težke poškodbe na glavi, da je večeraj jutraj kljub takojšnji zdravniški pomoči podlegel ranam. — 22letni čevljarški pomočnik Josip Bratan iz Dobrunj je v nedeljo zvečer, ko se je močno vinjen vračal domov, zaspal pod nekim kozolcem in v mrazu zmrznil. Bil je že mrtev prepeljan v ljubljansko bolnico.

*** Delo blaznega človeka.** V Sarajevu je prišel te dni iz Jajca tamkajšnji brivec Sado Samić, kateremu se je omražil um. Boleha na fiksnih ideji, da je za del glavni dobiček v znesku 100 milijonov dolarjev. Zato je vzel s seboj ženo in otroke in še neko drugo rodbino ter odpotoval z njimi v Sarajevu. V neki sarajevski trgovini je nakupil mnogo blaga — na račun glavnega dobitka. Vmešala se je policija; zdravnik je konstatiral, da je mož blazen. Izročili so ga blaznici, njegove spremljevalce pa so poslali nazaj v Jajce.

*** Iznana sta za vedno iz naše države avstrijski državljani, trgovca Karl Hollinger, ki je tihotapil po Sloveniji z valutami in pa 50letni Konje Lajoš iz Koerice na Madžarskem, ki je zlasti v Prekmurju izvršil več tatvin in vlomov.**

*** Aretacija sumljivih Madžarov v Beogradu.** Ko se je v soboto popoldne pomočnik Pavlovičev knjižarne v Beogradu vrnil v zaklenjeno trgovino, opazil je na svoje začudenje v trgovskih prostorih tujega človeka, ki je skušal pobegniti na ulico. Pomočnik ga je zgrabil in izročil orožnikom. Na policiji se je dogladno, da je aretiranec Madžar in — kakor vse kaže — član vlomilske tolpe, ki je v zadnjem času okradla več beograjskih trgovcev.

*** Premeten slepar.** V terek popoldne se je v gostilni «Pri Dalmatincu» v Ljubljani neznan, čedno oblečen možakar, ki je govoril dalmatinsko narečje, priložil Ljudevitu Dujmoviču iz Rodika. Ko mu je ta v razgovoru pripomnil, da bi rad zamenjal 97 lir, se mu je neznanec takoj ponudil za uslugo. Dujmovič mu je v resnici sedel na lim in čakal potem zaman na denar in neznanca.

*** Drobne vesti.** V Dolnjem Ajdovcu so te dni neznani zlikovci vlomili v trgovino Jerneja Lavriča ter odnesli blaga in gotovine v vrednosti 30 tisoč kron. — Četkarič Josipin Blazon v Kranju je bilo ukradenih 6000 kron. Orožniki so ugotovili tatv v osebi Ivana Skofica, ki je tatvino že priznal. Branjevki Nežl večer na Zaloški cesti v Ljubljani je bila ukradena večja množica pomaranč in raznih slaščic.

*** Čevlji domačih tovarn Peter Kozina & Ko.** z znakom «Peko» so najboljši in najcenejši. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drovo in debelo Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

OBJAVA.

Glavno uredništvo Almanaha Kraljevine SHS naznanja, da anončni zavod Drago Beseljak in drug v Ljubljani ni več zastopnik «Almanaha SHS» za Slovenijo, in nima nikakih odnošajev z našim uredništvom.

Zaradi tega prosi uredništvo Almanaha vse urade, podjetja in zasebnike, da se v vseh poslih in vprašanjih, ki se tičejo Almanaha obračajo direktno na Glavno uredništvo Almanaha SHS, Zagreb, Marovska 30.

Za nove oglase za II. izdajo ekonomsko-finančnega dela Almanaha za 1923 leto, pa naj se obračajo na Aloma Company, anončno in reklamno družbo v Ljubljani, Kongresni trg 8, ki je sedaj glavni zastopnik Almanaha SHS za Slovenijo.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 24. januarja 1923.

Ljubljana 306 m nad morjem.

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	777.9	-6.8	jug. vzh.	del. obl.	—
Ljubljana	14.	776.2	0.8	—	—	—
Ljubljana	21.	776.3	-1.0	brezveža	—	—
Zagreb	7.	777.0	-3.0	—	megla	—
Beograd	7.	776.9	-3.0	—	—	—
Unaj	7.	775.7	-1.0	zapad	več obl.	—
Praga	7.	775.3	-2.0	—	oblačno	1.0
Luomost	7.	782.1	-13.0	brezveža	jasno	4.0

V Ljubljani barometer višji, temper. višja, Sonce zahaja ob 7.23, zahaja ob 16.33

Objave

*** Za ruske dijake v Ljubljani.** Danes zvečer ob 8. uri vsi v «Narodni domu», kjer praznuje rusko dijaštvo Tatjanina dan. Stojščice za obe dvorani 10 Din, za dijake 5 Din, sedeži v vstopnico vred od 30 — 15 Din. Občinstvo naj se udelež prireditve v prav obilnem številu, da pokaže našim ruskim bratom svoje simpatije ter pomaga menzi ruskih akademikov.

*** Maškerada z naslovom «Lutkeve senen»** priredel Sentjakobčani v četrtek 1. februarja v dvorani Kazine. Dostop imajo dostojne maske vsake vrste, ki dobe vstopnice le v šentjakobski knjižnici od četrtega do torka ob 5. — pol 8. zvečer. Člani društva odsekov in njih rodbine dobe istotam v predprodaji vstopnice. Za vse navedene vstopnice je cena 10 dinarjev, na dan prireditve pri blagajni pa za vsakogar brez izjeme 15 dinarjev.

*** Veliki pustni korzo v Ljubljani** priredi, kakor običajno vsako leto pevsko društvo «Slavec», tudi letos na pustno nedeljo, 11. februarja 1923 v veliki dvorani hotela «Union». Pričakujemo polnoštevilne udeležbe!

*** Kino Matica v Ljubljani:** Znameniti roman grofa Leva Tolstega: Kreutzerjeva sonata je dobro znan našemu občinstvu. Zato vzbuja veliko zanimanje po tem romanu posneti film, ki se predvaja še v četrtek in petek v Kinu Matica. Ne zamudite si ogledati tega dela trajne literarne vrednosti.

*** «Gospodstviški Zvon» v Ljubljani.** Članom «Gospodstviškega Zvona» naznanjamo, da se vrši občni zbor v petek, dne 26. januarja, ob 8. uri zvečer v dvorani mestnega magistrata. Vzemite seboj članske izkaznice.

*** I. redni občni zbor Slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani** se vrši dne 31. t. m. ob 16.30 v mestni posvetovalnici s sledečim dnevnim redom: 1. letno poročilo odbora; 2. poročilo o dr. Löschner-Maderjevi ustanovi; 3. volitev predsednika in odbora ter dveh revizorjev računskih zaključkov društva in dr. Löschner-Maderjeve ustanove; 4. določitev časopisov; 5. določitev društvenih prišpevkov; 6. samostalni predlogi; 7. slučajnosti.

*** Kolo jargoslovanskih sester v Ljubljani** ima izredno sejo v četrtek 25. t. m. v magistratni dvorani.

*** Dramatični odsek Sokola na Viču** vabi k predstavi «Rodoljub iz Amerike», s katero gostuje dramatični odsek podružnice F. S. na tehniški srednji šoli v nedeljo, 28. t. m., ob 8. uri zvečer. Sodeluje orkester trgovskih akademikov in oktet «Milan».

*** Sestanek demokratskega kluba Tabor** v soboto odpade radi Svetosavske besede. Prihodnji sestanek v ponedeljek ob 8. zvečer.

*** J. A. D. «Triglav» v Ljubljani.** Danes, dne 25. januarja, se vrši ob pol 20. uri na verandi gostilne Tišler (nasproti akad. kolegiju) debata o spremembi pravil, ki se predložijo triglavskemu zboru v Mariboru v potrditev. Obenem se bodo podale članom podrobnejše informacije o poteku in napredovanju priprave za triglavski zbor. Vsi člani so obvezani udeležiti se debatnega večera.

*** Sokolsko društvo v Zagorju ob Savi** priredi v četrtek, 1. februarja ob 19. uri v Sokolskem domu za člane in po njih vpeljane goste veliko elitno predpustno maškerado. Radi množičnih prijav mask prosimo sosedna bratska društva, da čimprej zahtevajo potrebno število legitimacij za maske. Člani društva dobe vabila, ki veljajo kot legitimacije.

*** Ribniški Sokol** priredi 28. t. m. maškerado pod imenom «Kakar kdo more». Svira godba iz Ljubljane.

Odgovorni urednik Pr. Brozovič. Lastnik in izdajatelj Konzorcijski «Jutra». Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Priporoča se specijala

R. RANZINGER
Ljubljana — Jesenice. 83

Tapetniški vajenec
se sprejme pri

Av gustu Pavletu
Ljubljana, Vegova ulica 10.

Svila, čipke
modni nakit!

A. Sinkovic nasl. R. Soss
Ljubljana, Mestni trg števil 19.

„Krvavi kardinal“ Zgodovinski roman

«Mm! Dobro! Kaj pa tista obljubljena pečenka? Ista vascassima grilada?»

«Kaj bo! Medtem pa pokusite tale jajčnik!»

Rascasse se živahno obrne in pri teče h Corignanovi mizi, za katero že sedi menih, sedaj zopet v kapuci, z nožem v roki, pred njim pa je poln obširen vrč. Lubin postavlja na mizo zapeljivo dehteč jajčnik z zelenjavo in z narezkom.

Corignan se široko nasmeje Rascassu. Danes je dobre volje, ker ga čaka božanstvena pojedina ali bolje požrtija, ki je našemu fratrju višek vsega dobrega, poleg vina, ženske, poboja in intrige. Sedaj povabi Rascassa s široko kretnjo roke k mizi, Rascasse pa se požuri, da se odzove vabilu, ne da bi se pravzaprav zavedal, da to ni najpametnejše zanj, toda vonj po pečenju in drugih dobrih rečeh ga je že vsega premamila.

«Vse sem slišal!» pravi Corignan. «Gospod Saint-Priac hiti torej po pomoč. Frateres ad succurrendum. Mi dva bova tačas tukaj čakala, in tačas bova napadala najino večerjico!»

Po jajčniku se priziblje na mizo še marsikaj drugega dobrega, da je sprava med Corignanom in Rascassom tem popolnejša.

«Danes vabim jaz!» pravi Corignan. «Škoda, da so vsa dekleta pri drugem delu, v kuhinji in pri drugih gostih. Meni bi bilo ljubše, da bi nama one stregle... Hej, Lubin, kje tičiš?»

Rascasse se zresni pri tem imenu. «Kje je pečenka?»

«Evo jo!» se odzove Lubin, kakor v triumfu.

Rascasse pobledi in vstane. Corignan ga vprašujoče pogleda. Lubin pa postavlja pred oba velike kose sijajne, sveže pečene svinjske pečenke, ki bi s svojim vonjem še mrtvemu oživila tek. Potem pa odstopi, toda tako, da ne izgubi Rascassa v zida. Corignan natakne velik kos pečenke na vilice in ga položi na Rascassovo desko ter prične takoj grizti svoj kos. Zasliši se hlastanje, nato pa kmalu klici občudovanja in požrešnega divljenja:

«Mm, hm, grrr. Ffino! Sijajno! Občudovanja vredno. Grillada admirabilis!» In navdušeno grize v sveže meso. «Tak dajte že, pokusite, mali moj Rascasse, potem mi poveste, kaj ste pokusili in kakšna žival je to bila!»

Lubin se zaheheta. Frater ga nepotrežno pogleda.

«Ej, ej, ali hočete, da vam povem, kaj je bila ta žival, od katere jeste meso?» pravi sedaj Rascasse rezolutno in poduha kos, ki je na krožniku pred njim. «Tega pa res ne bom pokušal, to je nagnusno...»

«Nagnusno?» klikne Lubin ves razsrjen.

«Nagnusno?» ponavlja Corignan začuden.

«Fci!» vztraja Rascasse. «Prorsus horribile, dragi moj! Samo, če poduham to reč tukaj, me že črviči po trebuhu... kajti že po smrdu poznam, da je od...»

«No, od česa?» vprašujeta onadva.

«I, od Corignana!»

Frater je kakor udarjen po glavi samega presenečenja, debeluhar pa poskakuje veselo, da se mu je tako posrečilo parirati norčevanje, ki je bilo namenjeno njemu. Corignan je ves bolan srda in bolesti, da mu je izpodletelo, in kakor besen poskoči, pograbi vrč, ga zavili in ga hoče treščiti v Rascassovo glavo, ko se

naenkrat s truščem odpro vrata posebne sobe in se na pragu pokažejo Trencavel, Montariol in Mauluys.

«Pozor!» tuli Rascasse izpod mize, kamor se je bil zatekel pred Corignanovim srdom, kapucin pa poskuša naglo potegniti kapuco na oči, da bi ga oni ne opazili.

Trencavel, Montariol in Mauluys korakajo mirno in brez naglice skozi dvorano in pri vratih ven na ulico. Zdi se, da niso zapazili obeh volunov.

«Na pot!» si šepneta zopet spravljena zaveznika, frater in debeluhar.

In takoj pohitita za odhajajočimi, ki baš zavijajo v ulico Sainte-Avoye, baš v hipu, ko prihaja od druge strani, skozi Rue de la Vetrerie baron de Saint-Priac s kakšnimi dvajsetimi stražniki. Na znamenje obeh volunov se Saint-Priac požuri za zasledovanci in rolni: «Imam jih! Naprej, dečki!»

Ves roj lovskih psov se zažene naprej in se raztegne. Nagli so prvi, drugi nekoliko zaostajajo. Zasledovanci pospešijo sicer svoj korak, toda ne da bi se spustili v beg. Le od časa do časa se Montariol ozre in javlja: «Še tristo korakov so oddaljeni... še dvesto... še petdeset...»

Mauluys pa vodi maneuver in mirno razlaga:

«Ta Saint-Priac je prava živina... Gotovo je, da merijo samo na vas, Trencavel... Evo, ko pridemo na razpotje z ulico des Quatre Fils, se obrnete na desno in dospete v štirih petih skokih na svoj sedanji dom... Gospod Montariol in jaz pa bova zadrževala kardinalove lovce še nekaj minut in se zabavala v njihovi družbi...»

«Dragi grof...» hoče protestirati Trencavel.

«Trencavel, če ne poslušate,» pravi Mauluys mrzlo, «se vrnem k njim, ustrelim prvega in se potem dam ubiti...»

«In jaz tudi, pri Kristu!» dođa Montariol.

«Poslušam!» pravi Trencavel. «Toda povem vam, če se to zgodi, se vrnem sam, pojdem naravnost k kardinalu in mu povem: Ker so mrtvi oni, evo in mene prostovoljno!»

Spogledajo se. Tukaj torej ni izhoda! Trdna je vez takšnega prijateljstva!

Neizogibno je, da nekoliko opišemo pozorišče sledečega prizora. Gviška palača je bila takrat prazna, brez stanovalcev. Njena zgradba pokriva obširni četverkot na severu ulice des Quatre Fils, južno ulice Barbette, v bližini Temple in na križišču drugih ulic starega Pariza, znanih iz zgodovine, tako ulice Vielle du Temple in Rue Chaume. Na poslednjo ulico vodi pročelje palače, ki jo obdajajo drugod obširni vrtovi. Na ulico Quatre Fils in na ulico Vielle du Temple pa vodita po en glavni vhod, na druge ulice stranska vrtna vrata.

Nad ulico Quatre Fils je tiste čase vodila ulica Vieilles Haudrettes naravnost v ulico Sainte-Avoye, kjer je stanovanje naših zasledovancev. V ulici Quatre Fils, nasproti prej omenjenim vhodnim vratom gviške palače, pa je stala na zunaj zelo lepa, v starem slogu postavljena enonadstropna hiša, na znotraj pa zamenljiva po uboštvi, last grofa Mauluysa, našega prijatelja. Ta hiša je zadnji ostanek ogromnega premoženja, ki je pa že skopnelo, preden je prišlo do zadnjega dediča.

Tukaj preživlja naš Mauluys svoje samotarsko življenje, kadar ne izvršuje svojega posla v Akademiji. Samo stari sluga Verdier živi z njim, sicer nikdo v vsej prostrani zgradbi. Mauluys nima na vsem svetu prijatelja razen Trencavela in Montariola. Res je, da sta ta dva po Rascas-

sovni besedah vredna za dva tucata drugih.

Naši zasledovanci so še kakšnih dvajset korakov oddaljeni od ulice Vieilles Haudrettes. Za njimi pritiska Saint-Priac s svojimi stražniki v teku in «Stoj! Stoj! Drži ga!» vrešči Saint-Priac že od daleč.

Zasledovanci se niti ne ozro. Sedaj dosežejo že ogel ulice. Brez besede potegne Mauluys svoj meč in se okrene, Saint-Priacu naravnost v brk.

«Izgini!» pravi Trencavelu.

«S pota, dragi grof!» mu reče Saint-Priac. «Kaj mislite, da sem vzel vašo prejšnjo šalo zares?»

«Izginite, mojster, pri Madoni!» šepeta Montariol Trencavelu.

«Vaditelj, za dva dni ste suspendirani, ker ste preklinjali z orožjem v roki in tako kršili zapovedi Akademije!» odgovori strogo Trencavel.

Stražniki jih sedaj dosežejo. V ulici vlada molk, molk zastrašenosti. Nikogar ni na cesti, da ne pride v mlin. Zato so pa vsa okna tem bolj polna gledalcev in gledalk, ki se vsi čudijo, kaj pomeni ta celo v takratnem Parizu nenavaden prizor. Zadržanje trojice plemenitih prijateljev, očitno razsreno lice Saint-Priaca, visoko število stražnikov, vse to vzbuja pozornost, radovednost, sočutje, draži živce Parižanov, vzbuja tudi občudovanje. Tisoč oči je uprtih vanje.

«V imenu kraljevem, izročite orožje!» krikuje sedaj Saint-Priac, ko vidi, da so stražniki v lepem redu razvrščeni okrog njega.

«Gospod de Saint-Priac,» mu odgovori Mauluys, «kako to, da ste s preselitvijo menjali tudi svoj poklic? V Anžuji ste poprej le na cestah prežali na potnike in jih aretirali. Ta posel ste očitno boljše opravljali kakor tukaj na pariških ulicah!»

«Primite jih!» viče Saint-Priac. (Dalje prih.)

Dunajski mednarodni semenj 18. do 24. marca 1923

Najugodnejša priložnost za nakup vseh strok

4000 razstavljalcev iz tu- in inozemstva.

Pojasnila daje

Dunajski semenj, d. d., Wien VII, palača semnja

kakor tudi oficijelna pisarna za pojasnila

v LJUBLJANI: Avstrijski Konzulat, Turjaški trg 4.

Dunajska tvornica kovinske robe

družba z omej. por.

prej Ferj. Schar, Dunaj, & Albert Sauer, Gradec

glavno zastopstvo in komisijska zaloga za
kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev

Braća Baum, Zagreb

Sajmišče 53 (podaljšana Hatzova ulica) Telef. 4-28.

Zaloga vseh tu- in inozemskih vrst usnja, Jurišićeva ulic. 28.

Svinjske kože

kupi in plača po najvišji dnevni ceni

„Petovia“.

Prave Jacobi

antikotin stročnice št. 3 v zalogi pri E. Dobriču, Prešernova ul. ca. - Vsaka množina na razpolago, dokler traja zaloga.

Predpust 1923

SVILA	za plesne oblike
KREP	„ „ „
ATLAS	„ „ „
BATIST	„ „ „
ETAMIN	„ „ „
ROKAVICE	za dame in gospode
NOGAVICE	za dame in gospode
ELIDA	toaletni izdelki

LJUBLJANA
MESTNI TRG 10.

Automobile kolesa, motorje pnevmatiko vseh vrst olie, bencin

in druge potrebščine ima vedno v zalogi.

F. Floriančič
Ljubljana.

Dražba gnoja

za čas od 1. februarja 1923. do 31. decembra 1923. se vrši dne 29. januarja 1923. ob 9. uri dopoldne v državni žrebčarni na Selu.

Zdražtelj ima poleg kupnine plačati 2% za ubožni sklad, 2% takso in stroške objave v časopisih.

120 Državna žrebčarna Selo.

Kupim takoj

vsako množino hrastovih, suhih, zdravih desk, različnih dimenzij in dolžin

hrastova debla od 13 m dolžine naprej, v pravi višini 40 cm

„Madriers“ 75/220 mm, 75/225 mm in 77/225 mm od 4 do 9 m dolžine,

„Bastings“ 65/180 mm od 4 do 9 m dolžine, paralelno, ostro robno, izguno, zdravo

smrekove in jelkove hlode od 5 cm debeline naprej od 1 m dolžine, olupljene za celozelo.

Takošnje ponudbe s navedbo cene in r.k. dobave na upravo „Jutra“ pod šifro „Bois en gros 700“.

108

ELIN, družba za električno industrijo

d. z o. z.

gradi električne centrale.

proizvaja in dobavlja vse električne stroje in elektrotehnične aparate in izdelke.

ELIN projektira brezplačno vse naprave in obrate, ki so v zvezi s elektrotehniko.

Tehnične pisarne in zaloge:

LJUBLJANA, Dunajska cesta, palača Ljubljanske kreditne banke

MARIBOR, Vetrinjska ulica 11.

11

Novi stanovanski pravilnik

je izšel in se naroča pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani,
Prešernova ulica 54.

S poštnino vred velja 6 Din 60 p.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica in rezervni zakladi okrog K 150.000.000.—

Ustanovljena leta 1900.

Čekovni račun št. 10.509. — Brzot. naslov: Banka, Ljubljana. — Tel. 261 in 413.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle. Obrestuje vloge najugodnejše. Prodaja srečke razredne loterije.

Podružnice:

Breži v, Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptui, Sarajevo, Split, Trst.

ARKO Liqueur Triple Sec

Politični odmevi.

Pred sestankom laškega parlamenta

Predloga o ratifikaciji svetomargariških konvencij se ni pripravljena.

Trst, 23. jan.

Jugoslovanski tisk je v zadnjih dneh ponovno razpravljajl o ratifikaciji margetitskih konvencij, ki vsebujejo izvršitve določbe k rapalski pogodbi. Po beograjskih vestih bi se bila morala vršiti 20. t. m. v Rimu skupna jugoslovansko-italijanska konferenca, ki naj bi rešila zaskočena nerazčiščena vprašanja. Ta dan je minul, a o kakih konferenci ne vedo italijanski listi ničesar. Pač pa je, kakor se javlja iz Rima, prav isti dan prispel v Rim zbornični predsednik De Nicola, ki je posetil ministrskega predsednika Mussolinija v palači Chigi. Pogovor se je tikal skilcanja parlamenta. Kolikor se je dalo izvedeti, se parlament skliče najbrž za 6. februarja in bo prvi čas zasedanja posvečen mednarodnim pogodbam. Na dnevnem redu bodo naslednje točke:

1. Zakonski načrt o ratifikaciji washingtonske konvencije; 2. ratifikacija trgovinske pogodbe med Italijo in Poljsko; 3. ratifikacija trgovinske pogodbe med Italijo in Českoslovaško; 4. odobritev modusa vivendi s Španjo; 5. ratifikacija trgovinske pogodbe med Italijo in Francijo.

To je za enkrat ves dnevni red, na katerem pa — ni ratifikacije svetomargariškega dogovora, ker tozadevni zakonski načrt še ni bil predložen zbornici! Milanški «Corriere della Sera» sicer trdi, da bo Mussolini poskrbel, da se ta zakonski načrt predloži v eni prihodnjih sej, tako da se bo zbornica v februariskem zasedanju bavila tudi s tem predmetom, ali nadaljna razmatranja istega lista o delu in dolžosti tega zasedanja ne vzbujajo ravno preveč upanja, da bi parlament rešil tudi to vprašanje. Pravi namreč, da ima Mussolini namen, da bi poleg zgoraj navedenega dnevnega reda podal v zbornici tudi izjavo o zunanji politiki. Ta izjava bi prišla na dnevni red prav gotovo pred ostalimi točkami in razprava o njej bi se seveda tudi vršila, kar bi pomenjalo prav gotovo porabo par sej za ta predmet. Ostali čas bo komaj zadostoval za rešitev zgoraj navedenih peterih točk dnevnega reda.

Sicer se je že proti koncu decembra poudarjalo, da prideta na dnevni red februarjskega parlamentarnega zasedanja italijansko-francoska trgovinska pogodba in svetomargariški dogovor, da dotična zakonska načrta še nista izdelana, da pa se pravočasno izdelata; a sedaj se vidi, da se je pač izdelal zakonski načrt o trgovinski pogodbi in tudi predložil parlamentu, dočim pa se pravi o svetomargariškem dogovoru, da bo Mussolini šele poskrbel, da se predloži parlamentu do dotični zakonski načrt v eni prihodnjih sej. Da bi se ta zakonski načrt ne bil že pripravljajl, pač ni misliti, ker se je v vladne strani ponovno zagotavljalo, da se izdela in predloži parlamentu, ali brez dvoma gre za važne izpremembe v zadnjem trenutku, katere naj bi podala konferenca, ki bi se po beogradski napovedi morala vršiti te dni v Rimu in brez katerih bi Mussolini pač — ne poskrbel za predložitev zakonskega načrta parlamentu. Karor je izginil z dnevnega reda februarjskega zasedanja zakonski načrt o volilni reformi, ki tudi še ni pripravljen, bi znal enako izginiti tudi zakonski načrt o ratifikaciji svetomargariškega dogovora, ki se pač šele pripravlja in — popravlja.

Bojim se zato upravičeno, da se ratifikacija svetomargariškega dogovora in v njo končna izvršitev rapalske pogodbe očividno zopet odmika svojem uresničenju.

A. Ekar.

Nemci in okupacija

Berlin, 20. jan.

Vsled francoske zasedbe Poruhria so Nemci silno ogorčeni. Ne le zasebniki, marveč tudi činitelji, ki stoje blizu vladi, si dajejo duška s sistematičnim gojenjem mrznje in bojkota proti Francozom.

Ko so Francozi zasedali ruhrsko ozemlje, niso nikjer bili sprejeti s prijazno pasivnostjo. Nemci so se morali držati mirno, ker se je bilo bati, da jih bo Francija v nasprotnem slučaju še bolj zgrabila za vrat. Znano pa je, da je ponekod vendar prišlo do demonstracij proti francoskim četam. — Nemški industrijaici, katere so poveljniki okupacijskih čet zahtevali na odgovor, so kratkoma lo izostali ter s tem pokazali, kako so razpoloženi napram novim gospodarjem.

Društvo berlinskih hotelirjev je sklenilo, da berlinski posestniki hotelov ne smejo sprejeti pod streho nobenega Francoza ali Belgijca. Francoskega in belgijskega denarja ne bodo smatrali za plačilno sredstvo ter pravtako bodo odklanjajl vino, likerje, delikatese in tudi časopise francoskega ali belgijskega izvora.

Za početjem privatnikov ne zaostajajo oblasti. Državna in nekatere deželne vlade so odredile, da nemški uradi ne smejo reševati nobenega službenega akta, katerega bi naslovlili nanje Francozi ali Belgijci. Istotako se nemški člani francosko nemškega razsodišča v Parizu, sestavljenega po čl. 304 versailske pogodbe do nadaljnjega ne udeležujejo sej in sestankov, utemeljujočl svoj korak s sedanjim položajem. Isto velja tudi za nemško belgijsko razsodišče v Bruslju.

Velik vpliv na splošno mišljenje in razpoloženje v Nemčiji pa ima časopise. Nemško nacionalni listi pišejo proti Francozom zagriženo šoviniščno ter pozivajo narod k vztrajnosti, a tudi k oboroženim akcijam. Kampanja tega tiska pa more le poglobiti resnost nemškega gospodarskega položaja, kajti Francozi gotovo z zadovoljstvom kvitirajo poročila, da Nemcev pomanjkanje premoga ne more prirediti. Treba reči, da so socialisti edini, ki kažejo pravo razumevanje za težek položaj. S treznim prevdarkom svarijo pred vsakim nasiljem in odklanjajo vsak odpor. Preko svojega glavnega organa svarijo narod, naj se ne da zavesti od nacionalističnih ekstremistov.

Ruska nevarnost?

Ponovno se po Evropi kolportirajo alarmantne vesti o vojni pripravih Rusije ter o nevarnosti, ki ba je neposredno preti ruskim zapadnim sosedom. Ravno zadnje dni, ko se vzpričo kritičnega položaja med Nemčijo in Francijo pretehtava vrednost francoskih vzhodnih zaveznikov, sosedov Nemčije in Rusije, je primerno, da se pravilno oceni, v koliko more sedanji politični sistem v Evropi ogroziti sovjetska Rusija. Isto vprašanje je interesantno tudi z vidikov še vedno nerešenih problemov bližnjega orijenta, saj so se ravno kar še pojavljale vesti o — prihodu boljševiških čet v vzhodno Trakijo.

Z vprašanjem o možnosti neposredne ruske nevarnosti za Evropo smo se že ponovno pečali in vslej smo prišli do zaključkov, da taka nevarnost v bližnji bodočnosti še ne more obstojati. Kajti v konkretnem se vprašamo, ali je Rusija v stanju, vreči na svoje zapadne meje tolike in take armade, da bi mogla ofenzivno postopati zoper Poljsko in Rumunijo. Izkušnje v svetovni vojni in pa dogodki o priilki predlanske ruske ofenzive zoper Poljsko so pokazali, da je uspešna ofenziva iz Rusije mogoča le, če razpolaga država z brezhibnim aparatom prometne, to je železniške organizacije in pa z enako popolnim aparatom industrije za vojne

in vse druge potrebe. Tež dvoh predpogojev danes v Rusiji še ni in tudi ni nikakih garancij, da bodo v neposredni bodočnosti mogli že nastopiti, saj je glasom boljševiških virov samih stanje sedaj še slabše nego je bilo pred letom. In povdarjamo še enkrat, brez normalno urejenih železnic in brez vsaj normalne industrijske aktivnosti je Rusija za ofenzivno vojsko nesposobna, pri čemer pa mi zerne prehrane niti nismo vpoštevali. Ruska zapadna sosed, katerima velja boljševiška sovražnost, sta sicer le Poljska in Rumunija, toda skupaj predstavljata, ako primerjamo število prebivalstva, to je najmanj 46 milijonov, takorekoč vesešilo. V primeri z Rusijo pa imata še to prednost, da zaradi manjšega arcala, manjših dimenzij, a večje gostote, predstavljata mnogo bolj elastično silo.

Res da bi morali del svojih vojnihi moči vezati na zapadno stran, toda ta moment vendar ni odločilne važnosti, ker sta Nemčija kakor Madžarska, ki prihajata v poštev, tudi temeljito vezani z druge strani, kar velja posebno za Nem-

čijo, ki ima pod okupacijo svoje najvažnejše ozemlje.

Strasenje z Rusijo in z neposredno rusko nevarnostjo je todaj še vedno nemestno. Rusija je danes kljub bombastičnim govorom in votlim pretinjam vendarle — več ali manj brez moči na zuna. To so pokazale tudi zadnje konference po Evropi, kjer niso mogli ruski delegati izzvati nikakega drugega efekta, nego se doseže — s papirnatim orožjem. Na potek evropske vnanje politike niso mogli prav nič vplivati. Koliko so faktično pomagali Kemalistom, je še nepojasnjeno vprašanje; diplomatsko se njihova pomoč ni niti najmanj obnesla.

Govorili smo o današnji Rusiji; sodba velja tudi za bližnjo bodočnost, za kako dolgo, to je danes ena najvažnejših neznanih in nesigurnih točk na evropskem političnem obzorju. Toda sodobne kritične zapletljaje nam gornja konstatacija vendarle pomaga pravilneje motriti. In to je danes v dobi splošne vsestranske desorientacije najpotrebnejše.

Kulturni pregled

Gledališča v Jugoslaviji

Naša gledališča se izpopolnjujejo. Del zasluge na tem gre zlasti dejstvu, da uživajo naša gledališča v letošnji sezoni državno podporo, tri v glavnih mestih popolno, vsa ostala pa deloma. Razveseljivo in upanje vzbujajoče je tudi, da doživimo v najkrajšem času uveljavljenje težko pričakovane gledališkega zakona, katerega so naša gledališča tako potrebna kot ribe vode.

Beograjsko Narodno pozorišče, ki je letos v novi zgradbi, je slavilo te dni 50letnico svojega obstoja. Njegov dolgoletni upravnik je Milaš Grol, direktor drame Milan Predić, direktor opere Staša Binički, kateremu je pridelen kot pomočnik dirigent Stevan Hristić. Od članov drame imenujmo predvsem režiserje: S. Todorović, M. Isajlović, I. Stanojević, P. Dobrinović in J. Lovvin-Rakitin; nam znana imena dramskega ansambla so: Mara Taborska, Marija Vera, opernega Sv. Pisarević, Jos. Rijavec, Richterjeva, in dirigent opere Ivan Brezovšek. V drami, posebno pa v operi in baletu je zelo veliko Rusov. Beograd je središče Centralnega odbora Udruženja glumaca, kateremu je predsednik M. Marković v Zagrebu.

Upravnik zagrebskega Narodnega kazališta je pesnik Julije Benešić, direktor drame dr. Gavela, dramaturg J. Ivakić, direktor opere P. Konjović. Nadredatelj drame je Ivo Raić, redatelj pa: Predenreich, A. Grundt, T. Strozzi, Gj. Prejač, H. Nučić, A. Vereščagin in I. Badalić. Znana imena v dramskem osebju so: M. mark. Strozzi, M. Dimitrijević, A. Kernic, N. Vavra-Bach, P. Haiman, M. Mihičić, T. Savić, Ljerk Trauttnar, A. Binički, Stj. Bojničić, J. Papić, J. Pavić, A. Gerašić, A. Grünhut, M. Marković, Str. Petrović, B. Rašković, Pr. Sotošek, P. Marković; dirigenti opere so: Nikola Palier (umirovljen), M. Sachs, Kr. Baranović in O. Smodek, redatelj opere po: dr. Gavela in A. Sibirjakov. Člani opere so med drugimi: Maja Strozzi, Vika Engl, P. Trauttnar, Irma Polak, M. Pospišil, Wesel, Pola Tinka, Marko Vušković, Josip Križaj, Tošo Lesić, Petar Raićev, Robert Primožič, Vl. Štamcar in Joco Cvijanović. Upravniki so: v Novem Sadu Brana Cvetković, v Osijeku Andrija Milčinović, v Skoplju Radivoj Karadžić, v Sarajevu Steva Brakus (dramaturg Borivoj Jevtić), v Mariboru dr. R. Brenčič, v Subotici R. Dinnović, v Nišu Ljubomir Rajčić in v Splitu Niko Batulović (dramaturg Mirko Karolija). Vsa ta gledališča uživajo državno podporo. Najmlajša med njimi so Split (otvorjeno 16. okt. 21.), Sarajevo (otvorjeno 22. okt. 21.) in Subotica, kjer se je začelo gledališko življenje šele z letošnjo sezono. Prvo novo gledališče bo

otvorjeno v Zagrebu, kjer je dala vlada preurediti Helios-kino v Frankopanski ulici v svrhu dramskega «Malega gledališča». Za gledališče v Skoplju pa je ministrstvo prosvete ravno te dni nakazalo 2.800.000 Din.

Poleg gledališč in umetniškega osebja je zelo važen faktor v našem teaterskem življenju «Udruženje glumaca», strokovna organizacija gledaliških umetnikov, ki tvori zvezo med osebjem in upravo, ščiti pravice članov, nadzira njihove dolžnosti in je steber socialnega položaja igralškega stanu. «Udruženje» ima «Centralni odbor» v Beogradu in po vseh drugih krajih svoje «Mestne odbore» (ljubljankega odbora predsednik je član drame A. Drenovec). Glasilo «Udruženja» je strokovna mesečna revija «Glumac», ki izhaja v Zagrebu (od letos v Beogradu), posamezna mesta pa izdajajo svoje «Gledališke liste», Slovenci imamo enega v Ljubljani, enega pa v Mariboru. Polez tega pa je začel izhajati to jesen v Zagrebu razen «Kazališnega lista» «Teater» pod uredništvom gledališkega tajnika Zajčiča.

V razvoju smo, kakor na vseh drugih poljih. Kajti gledališče potrebuje predno postane umetniško pomembno in visoko — predvsem tradicije. In ravno umetniške tradicije manjka našemu gledališču. Vendar upamo v njegov velik razvoj, ker se zanj briga tudi država. Brez državne podpore si pa v sedanjih časih gledališča sploh predstavljati ne moremo!

Ce bo gledališče prebilo to materijalno dobo brez lastne umetniške škode, je seveda drugo vprašanje. Kino, brezmejno uživanje, draginja, slabo materijalno stanje uradnika in inteligenta, ki tvori glavni steber gledališke publike — na eni strani, na drugi pa vedno večje zahteve v umetnosti, katerih ni brez velikih stroškov pravilno obvladati — vse to težl razvoj današnjega gledališča vse Srednje Evrope in našega še posebej.

Gre predvsem za to, da se omogoči manj premožnim in izobraženim slojem vstop v gledališče in pa za to, da obvarujemo svoja gledališča povojne površnosti in hlastanja za efekti. Na ta boj naj se požitvalno pripravi tudi naša javnost.

Pevski zbor «Učiteljske zveze» v Julijski Krajini

Gorica, 16. januarja.

Kulturno delo v naši deželi naglo napreduje. Razvijata se književnost in slikarstvo, a najbolj vidno uspeva glasba. Zemljepisno središče primorskega glasbenega življenja je težko ustanoviti. Trst in Gorica si v tem pogledu delita vlogi.

Je pa vse naše muzikalno delo osredotočeno v osebi glashenega podgorca, pianista in dirigenta Srečka Kumarija, vodje pevskega zbora «Učiteljske Zveze» v naših krajih.

Pred kratkim je «Zveza» založila šbodem zborov pod naslovom «Prvi pianisti». V publikaciji so zastopani s skladbami po vrsti sledeči skladatelji: Grbec, Premrl, Komel, Vodopivec, Ravnik, Mirk, Adamič. Izdaja muzikalij je res kabinetna.

Zvezin zbor, ki je imel že nekaj krasno uspelih koncertov, sedaj ponavlja že predelano gradivo in deloma študira nove naše skladbe. Dirigent Kumar namerave namreč «Zvezo» v teku leta povesti po Italijo na večjo turnejo.

Delo pevskega zbora se sedaj omejuje na sledeče: ponovitev obeh zvezkov Lajovčevega «Cicibana» in starejših Lajovčevih zborov: «Bolest kovača», «Napitnica», «Spomladni spevi»; dalje ponovitev Försterjevega zbora «Z glasnim šumom s kora», dveh Krekovihi zborov, Adamičevega «Mladega junaka», «Kregata se baba in devojka» in «Narodne», Ravnikove «Poljske pesmi», «Kam si šla mladost ti moja» in «V mraku» ter Grbševe «Otroš molijo».

Na novo se študirajo: Emil Komelevo «Vstajenje», Stanka Premrla «Zakaj», Vinka Vodopivca «Pričakovanje», Vasilja Mirk «Zeleni Juri», dva zbora Jakoba Gallusa ter dva zbora Pietra Scandella. Tudi naših najmodernjših zbor ne bo prezrl; v programu ima Kogojevce «Nagelne poljske» in «Barčico» ter Koporčeve «Zimsko». Od narodnih jugoslovanskih se naštevata Mokranjčev «Kozar».

Za Veliko noč pripravlja «Zvezin» zbor, ako ne bo ovir, koncert v Vipavi, koncem školskega leta pa veliko produkcijo v Gorici. Ako bodo razmere le dopuščale, se priredi v Trstu cerkven koncert, ki bo vseboval dela samega našega izvora. Pri tem koncertu bo sodeloval naš največji umetnik na orglah, ki bo prednašal samo slovenske skladbe za orgle.

Za šolske počitnice pojde ves zbor v Fircnce, kjer ostane poldrug mesec. V tem času nastopi pred italijansko publiko v Firenzi, Ferrari, po možnosti tudi v Bologni in Benetkah. Eno leto pozneje pe najbrž obišče tudi Českoslovaško in Jugoslavijo.

Is.

Simfonični koncert dr. Čerina

XI. koncert godbe Dravske divizije se je vršil v ponedeljek v unionski dvorani, ki, žal, ni bila tako polna, kakor bi bilo želeli in kakor bi bili zaslužili požitvalni godbeniki Dravske divizije in njih vođa dr. Čerin. Toda za Ljubljano je pač preveč prireditvev, med katerimi morajo najboljšo vedno trpeti zaradi najslabših.

Mozartova «Serenada» v štirih stavih je ljubko klasično delo liričnega značaja in v strogi formi; dr. Čerin ga je izvajal tako čisto s svojim godalnim orkestrom, da nam bo ostala Romanca s svojim razigranim Allegrom in ljubkim tematom v Rondu še dolgo v prijetnem pomnilu.

Borodinov «Prizor iz srednjeazijske stepe» je posrečena impresionistična ideja z dobro začetim miljejem (flavta drži ves čas visok ton).

Na Staničev «Simfonični scherzo» smo bili radovedni, ker se ime tega skladatelja še ni čulo v javnosti. Je dokaj invencije v tej gromoviti skladbi, tudi znanja, da bi se ta skladatelj ne le izgubil v samem zunanem efektolovstvu.

Krona večera je bila velika Jirákova simfonija v C-molu. Prav zanimivo delo. Simfonija ima štiri stavke, od katerih je zadnji, Sostenuto-Allegro marziale, odločno najdaljši konec, kar smo jih v Ljubljani čuli. Prvi stavek se originalno začne, Adagio je zelo lep, tudi začetek zadnjega stavka skoro prime. V ostalem simfonija ni toliko močna, da bi potegnila za seboj. V njej so zrna, ki pa skoro vtonejo v preobilici stopnjevanj in vlskov, ki so čisto kakor konstruirani s

lahko privoščiva tega ali onega ter sva prav srečna...

Ona se ga je oklepala tesno pod roko ter je zardevala in se smehljala blaženo in ponosno. Ponosno na njegovo modrost in energijo.

Od srca sem jima čestital...

Entourcas.

Ženin Franta

«Prvič gre težko... šestič pojde že lažje!» mi je pisal, ko je poslal svoje zaročno obveščilo. Saljivec!

Spomladi leta 1908. smo iskali za naše gledališče igralcev in pevcev. Našli smo tenorista Alojzija Fialo, sopranistko Šipankovo, basista Vlčka in igralko Kaucko. Vse v Pragi. Na Dunaju smo angažirali primadono Lili Nordgartovo, v Zagrebu pa baritonista Bogdana Vulakovića. Nato sem videl in — lišal na smehovskem odru še subreto Jožico, vdri v njeno garderobo in se ž njo urno domenil, da pojde v Ljubljano.

Le spevokomika ni bilo mogoče dobiti, takega, ki bi bil za dramo, opero in opereto. Zakaj tistih časih je moral vsak član nastopati v dveh in, če treba, celo vseh treh.

Takratna vinogradska primadona mi je pokazala dopisnico: na nji komična epizoda iz neke operete. Dve osebi, možki in ženska. Pod sličico beede: «Grem. Ali repertoar in gaža? Franta.» «Jamčim zanj,» je dejala primadona. «Talent, okus, noštenjak, značaj. In

Bedna zaročenca — srečna zakonca

Pred dobrima dvema letoma sta se našli njuni srei. Od majhen uradnik, ona še manjša uradnica. In sklenila sta, da se vzameta. Saj jima drugače ni bilo mogoče več živeti: Kadarkoli sta bila svobodna, eta se tiščala na stari zofi in govorila, govorila, kako bo krasno, ko bosta mož in žena... In ko sta si že tisočkrat in tisočkrat povedala, kako se ljubita, kako sta srečna in si nista imela povedati ničesar več, sta se držala za roke, gledala zbegana v tla, molčala in vzdihovala.

Na zimo leta 1921. je dejal on: «Dušica zlatkana, jutri pojdiva h pohištvarju vprašat, koliko stane pohištvo za najino spalnico z mizo in štirimi stoli. V štirih, petih mesecih si denarja lahko dovolj naštediva. Potem pa se poročiva.»

Silno ji je imponiral. Vsa blažena mu je ovila roke okoli vratu in ga smehljaje poljubljala.

In šla eta vprašat. Pogumna, podjetna, srečna.

«15.000 kron,» je odgovoril trgovec. Ona je pobledele. povelsla glavo. on pa je zamahnil: «Dobro, torej 15.000 kron.» — In odšla eta.

«Če štediva, bova imela vsoto kmalu skupaj,» je dejal on; «par tisočakov že imam... ti imaš tudi tisočak — torej nič ne skrbiš!»

Poslej eta štedila... si odtrgavala... malone stradala... In na stari zofi eta se tiščala še tesneje ter govorila, govorila še živahneje, kako bo krasno, ko bosta mož in žena.

Februarja 1922. eta imela že velik kup bankovcev. Od ponosa in sreče eta žarela, ko eta korakala k pohištvarju. «Evo, 15.000 kron!» je dejal on ponosno in položil na mizo šop bankovcev.

«Čemu?» se je čudil trgovec. «Za domeniemo spalno sobo z mizo in štirimi stoli,» je dejal zaročenec in pokazal na izbrano pohištvo.

«Zelo mi je žal... ampak valuta je med tem padla, in danes stane takole pohištvo že 22.000 kron,» je odgovoril trgovec.

Odšla eta poparjena. Ona je včasih zahtela, on pa je molčal in parkrat zaklel. Ko eta stopila v sobo, je izjavil možko:

«Eh, kaj! Še 7000 kron! Vse strice in tete naskočijo, da mi jih posodijo, pa bo pohištvo najino. Nič zato: v pol leta jim lahko vse vrnem.»

Znova je imponiral, ker kar takoj je sedel in začel pisati pisma. Cel kup pisem.

Potem eta čakala odgovorov. Tetam in stricem se ni mudilo. Končno so prihajali odgovori, polni vprašanj, dvomov, poukov, svaril, izgovorov. Pisati jo moral znova. In čakala eta. Strašno počasi je kapljalo: po par sto kron, nato tisočak, naposled dva tisočaka... in nič več. Vsega skupaj niti 3 tisočakov.

K sreči eta tudi sama štedila, stradala — nikamor nista zahajala, le doma eta sedela, se tiščala, šepetala in sanjerala, kako bo krasno in zdrholavala...

Julija 1922. pa eta imela 22 tisoč kron. Kar tekla eta k trgovcu e pohištvo.

«Evo, 22 tisoč kron!» je dejal on. «Zdaj pa kar naložite in pošljitel!»

«Kaj? Kam,» je vprašal trgovec prav nič prijazno.

«I, no, najino pohištvo vendar! Lani ste ga ponujali za 15 tisoč, letos stane že 22 tisoč. Zato se nama mudi, da cenna ne poskoči zopet.»

«Gospod, ampak cena je že zopet poskočila!» je dejal trgovec. «Od maja letos stane tole pohištvo 30 tisoč K.»

Stresla se je, si zakrila obraz z dlanimi in se zgrudila na stol.

«Torej se je podražilo zopet? In kar za 8 tisoč kron?» je strmel on.

«Da, in decembra bo stalo bržčas okoli 50 tisoč kron, in, prihodnje leto že 80 tisoč kron,» je pripovedoval pohištvar.

«Nikoli, nikoli!» je zavzlihnila ona; pohištvar pa je ni razumel ter je ponovil z vso mirnostjo: «Pa še morda prej, kakor vsi skupaj mislimo.»

Zaročenec je je razumel. Dušica zlatkana, je hotel pač reči: «Nikoli ne ujameva cena, dragee! Nikoli se ne poročiva, ljubček! Nikoli ne bova srečna v tako krasnem zakonu, kakor sva sanjala že tolikokrat. Nikoli, nikoli ne bova svoja!»

čestilom in ravnilom. Dr. Cerin je podal simfonijo z mojstrsko rutino in velikim umevanjem, krepko in moško jo je vodil do viske. Moramo mu čestitati k uspehu. Požrtvovalni godbi in vestnemu dirigentu naša zahvala za užitek. Želim, da bi mogli še nadaljevati svoje kulturno delo. Publika je bila prav hvaležna in je po vseh točkah, zlasti pa Staniču in Jiraku, zelo živahno ploskala. Izvajanja so to priznanje tudi v polni meri zaslužila. —

† Victor Ségalen

Tako se piše prerano umrli francoski književnik, avtor spisov za slovenske mladostnike: »Nepomnila«, »Kocenla«, »Silke«, kjer mrgoli redkih misli in sijajnih podob. Jean de Pierrefeu je oni dan obirno poročal v »Journal des Débats« o edinem, posmrtnem njegovem romanu (René Leys), ki je baje že sam na sebi sposoben, da ovekoveči Ségalenovo ime. Pokojnik je prepotoval vso Kitajsko. V poslednjem svojem, čudovitem in sanjarsko-halucinatornem delu predločuje lepa mladega Belgijca Leysa, trgovčevega sina, ki je z 18. letom profesor narodnega gospodarstva na plemiškem kolegiju v Pekingu. Izredno daroviti mladenič obvlada vsa kitajska narečja, uradni jezik in literarno govorico. Brezhibni uradniček, dobro vzgojeni feško, ki je spoštljiv in pogosto zarleval, se po malem prelevi v junaka. Sicer anstane še belgijski profesorček, ali kako muhasto mu je življenje! Po cele noči ga ni domov. Kramarski oče toži in tarša nad pohajkovanjem. René Leys pa se razodevne Ségalenu, ki posledaj beleži v svoj dnevnik prijateljeve dožitke. Jedro dogodkov leži v Cesarskem dvorcu, vijoličnem mestu s prepovedano ograjo, stoječim nalik uganka v osrčju Pekinga. Polagoma se vtihotapino v posvečeno notrino, bivališče štiriletnega

cesarja, v katerega upira vsa Kina svoje dušne oči, nihče pa ne govori o njem. Z mojstrsko potezo ožari Ségalen tajno žitje rajnega vladarja in še živo cesarico, zaščitnico cesarskega deteta, v čigar imenu vlada regent.

Leys je načelnik regentovega tajnega redarstva. Kadar odhaja po noči v Clemen-wai, oddelke čajaren, gre vselej službeno; nekatere tamošnje krasotice so mu pomočnice. Kadar imajo povedati skrivnost za državno policijo, prinese malček rdeč svilen robež Leysu. Tičimo v mreži spletke, katere vodijo principi proti regentu, napadov, ki se preplečijo v zadnjem trenutku. Lažni dostojanstvenik, ki ga ustavijo dva koraka pred vladnikom, skriva nož v rokavu.

Leys ve, da izhajajo zarote od kraljice. Toda kako do nje, ko jo straži sto skopljencev? Posreči se mu, in odiseja postane bajna. Zali Leys postane njen ljubček! Poslej vstopi često po noči v palačo. Po tamkajšnji šegi pa mora vsakokrat odšteti prehodno evnuhom. Prvič ga je stalo 3000 taelov. Sicer vleče nečuvno plačo, vendar se odpravi vsako drugo ali tretje jutro na predavanje v kolegij.

Vstaje se množje. Leys je miren. Naehtkrat se razve: Juan-Se-Kaj je imenovan vrhovnim poveljnikom nad uporniki. — Blaznost! klike pisatelj. — Ne, odvrne Leys, jaz sem ga velel imenovati, da ga odstranim na bojišče proč od Pekinga... Čez osem dni pa se vrne generalisim s svojimi četami v Peking, hotoč izpodrinuti regenta in zavzeti njegov posel...

Toda dovolj! Poročevalec hvali to delo po neobičajni dikeji kakor po misteriozni, začarani vsebini, ki odtehta najbolj romantično povest iz Tisoč in eno noči. Morda jo dobimo v doglednem času tudi v slovensčini. — A. D.

Iz življenja in sveta

Zakaj pri nas ni snega?

Marsikdo se z začudenjem vprašuje, kako da pri nas ni snega. Od vseh strani prihajajo vesti o silnih snežnih metežih, in sicer v prejšnjih tednih, v decembru, in sedaj v najnovejši dobi. Silni meteži so obiskali dežele v Avstriji, Poljski, južnovzhodni Nemčiji, pozneje Južno Srbijo, Črno goro, Bosno in Dalmacijo, Bolgarijo, v najnovejši dobi pa Madžarsko in domala vse pokrajine naše pokrajine — razen zapadne Slovenije. Celo v Atenah, kjer je januar take gorak kakor pri nas april, je te dni padel sneg in so imeli — 5 stop. C, kar je za one kraje velika izrednost. V Ljubljani pa smo tako komodno brez snega. Kako to?

Stvar je seveda zelo enostavna in nam jo kratek razgovor o vremenski situaciji pojasni dočobra. Seveda bo pri tem govor o depresiji; brez tega vremenslovesa itak ne odpre uti. Letošnjo zimo se depresije zelo rađe sučejo po poti med vzhodnim delom Baltičkega morja, Poljske, Srednjedonavskega ali Ogrskim nižavjem in srednjo Adrijo. Vse depresije, ki so povzročile uvodoma omenjene snežne meteže, so se vrtile po tej poti. V Ljubljani smo se nahajali na zapadni strani depresije; imeli smo tedaj severno ali severozapadno strujo v oblakih. Ta je, prihajajoč od nas, morala preko Alp, kar je za mero padavin silne važnosti. Na tisti strani, kjer gredo oblaki navzgor čez gore, se pošteno ocedijo — zato je bilo severno od Alp toliko snega. — na oni strani, kjer se spuščajo zopet navzdol pa so takorekoč izeti, suhi in ne dajo več dežja, oziroma snega.

In taka je bila vremenska situacija že večkrat letošnjo zimo. Sredi velikega nižavja v Madžarski in severovzhodni Jugoslaviji te okoliščnosti ni, zato je tam s takim uspehom snežilo.

Tudi barometer je moral požreti mnogo zabavljic, zlasti zopet te dni. Kakor za stavo je začel nenadoma padati in se

spustil prav močno navzdol, kakor da hoče tekmovali z valuto, toda nebo nam ni poslalo hujšega ko eden ali dva oblaka na dneva in nato zopet dviganje barometra, zjasnenje ter lepi dnevi. Vzrok temu pojavu, ki tako diskreditira tlakomer je isto, kakor že razloženo zgoraj. Kadar bo znanprej barometer zopet močno padel, v ozračju pa bomo opazovali oblake, ploveče od severa, tedaj kar pustimo dežnik doma.

Ljubljana leta 1800

Neki francoski častnik je pred 123 leti, t. j. leta 1800, v svojih pismih popisal Ljubljano takole:

»Ob Ljubljanci, ki teče skozi mesto, in nedaleč Save leži Ljubljana v zelo lepi in rodovitni dolini. Iz daljave dela s svojim visokim gradom in s svojimi stolpi in cerkvami prav užoden vtis, tako da pričakuje človek veliko in bogato mesto. In to pričakovanje se uresniči že, ko si dospel do predmestja. Cela vrsta lepih in velikih hiš, ki so večinoma čisto nove, dela prav prijetno sliko, in nato slede velika vojaška bolnišnica, vojašnica, vrtovi s paviljoni in nekaj mogočnejših hiš, ki zaslužijo, da se jih imenuje gradovi. Ljubljana je večja, kakor sem mislil, in je menda tudi precej obljubena. Ker je danes ravno semanji dan, so jo seveda tudi v velikem številu iz okolice došli kmetje in kmetice zelo poživili. Toda tudi kesneje nisem našel praznih ulic in sem opazil, da so prebivalci prav obrtni. Zlasti je videti to na Trgu, ki je zvezan z dolgo in široko, obenem najlepšo cesto. Ob nji stanujejo najodličnejši trgovci in drugi bogati zasebniki po hišah treh do štirih nadstropij. Tukaj najdete blaga vseh vrst, lepo simetrično in z velikim okusom izloženega, in tukaj Vam je lahko dobiti produkte iz Italije, Levante in Nemčije kar na kupu.

Ni težko, prepričati se že v Ljubljani, da smo blizu Laškega; večkrat se sliši govoriti laško, se vidi laške obraze in

opaža laške navade. Nemščina in nemški značaj pa prevladujeta še vedno, in treba je posebnosti obeh narodov poznati natančno, da moreš reči z gotovostjo, kaj spada k vsakemu zase.

Mestu se pozna na prvi pogled, da morajo tukajšnji trgovci delati dobre kupčije, in povsod opažaš gotovo premožnost, kakršno je videti le po velikih tržiščih. Tudi sem mnenja, da lahko smatram za dokaz imovitosti, ker je videti v mestu le malo beračev, a prav nič slabo oblečenih ali v cunjeh zaviti ljudi.

Vobče se mora reči, da so prebivalci lepi ljudje; moški se odlikujejo z neko gotovo okretnostjo, kakršne ne nahajaš dostikrat niti na Nemškem.

In ženske? — V Ljubljani sem jih videl le malo in še te zelo mimogrede. Toda tudi to je, prijatelj, zadoščalo, da se mi je vzbudila želja, spoznati jih boljše v drugih razmerah. Njih obleko določa vsemogočna moda, a njih zunanost me v vsakem oziru spominja italijanskih lepotic.

Francoski častnik je bil zelo skromen mož, da je videl v Ljubljani že pred 123 leti vse tako krasno. Kako obljubena je bila Ljubljana leta 1800., lahko sodimo po tem, da je štela 1808. leta komaj 9000 prebivalcev.

Slovo američanskih čet od Porenja

Vlada severnoameričanskih Zedinjenih držav je, kakor znano, odredila, da se morajo njene ob Porenju nastanjene čete povrniti domov. Vojniki so se privadili popivanju ob vinorodnem Porenju, kjer raste tako plemenita vinska kapljica in s strahom mislijo na svojo »suh« domovino, kjer je točenje alkohola strogo prepovedano. Francoskim in angleškim novinarjem razberemo, kako temeljito se pripravljajo na slovo od »fajhinega Porenja«.

Tajnik nekega američanskega kluba v Koblencu je naročil za poslovilno slavnost: 3000 butelj šampanjca, 5000 butelj različnih vin in 15.000 steklenic piva.

Isti klub priredi gospodičinam v Koblencu veliko slavnost, za katero je naročil razen tedenske potrebe še 1600 steklenic šampanjca, 1000 litrov punča, 2000 litrov piva in 400 butelj francoskega vina.

Neki drug klub je naročil pijač v isti množini. Oficirji pa sploh ne povedo, koliko so naročili.

Vojaki se po ulicah srečavajo ter melanholično nagovarjajo: »Pijmo, dokler ga moremo. Tam preko nas čaka veličanska puščava, v kateri komaj najdemo kako oazo«.

Pravijo, da ostane američanski general Allen še nekaj časa v Koblencu. Zaradi pijače?

Govorniške bitke v Moskvi

Vsled silne draginje in pomanjkanja potrebnega materiala, je v Rusiji, kakor znano, tiskanje knjig zelo redka stvar. »Daily Mail« poroča, da so se razvile radi tega po državi prave govorniške bitke o vseh mogočih vprašanjih. Politiški, pisatelji pesniki, svečeniki in učenjaki izkušajo na ta način razširiti med ljudstvom svoje ideje.

Oče Vedenski, ki je postal svečenik boljševške žive cerkve in bil prestavljen iz Petrograda v Moskvo, je imel pred kratkim v Kremžu na trgu javno predavanje o sedanjih krizah ruske cerkve in o zakonu, naslednjega dne pa so bili po ulicah nabiti lepaki o njegovih propovedih o sodobnih ženskah. Često dobivajo taka javna predavanja značaj prepira (to je ena izmed besed, ki so jih boljševiki odpravili iz svoje žive cerkve), ki pa se razvija čisto prijateljski. Tako je imel Lunačarski, komisar za prosveto, pred kratkim velik govorniški dvoboj z nekim drugim boljševikom o primerni komunistični šoli in pa o boljševškem zakonu glede ločitve zakona.

Posebno zanimivo pa je, da boljševski pesniki javno deklamirajo svoje pesmi in

morda je zanje celo dobro, da jih ne spravijo v tisk. Pesnik in romanopisec Brjusov je govoril na nekem javnem zborovanju o sodobni ruski poeziji, za njim pa se je oglasilo k besedi veliko število mlajših pesnikov. Petrograjski pesniki dne 5. novembra niso dobili 24 ur nobene hrane, ker se niso ozirali na povabilo vlade, da naj za peto obletnico boljševiške revolucije spesijo kak slavo-spev revoluciji.

Cesto se vrše tudi javna zborovanja, ki so posvečena »Proletarski poeziji«. Nodolgo tega je bil tak večer v dilaškem »krožku oktobrske revolucije«, in je bil naperjen proti futurizmu. Proletarski pesniki so naglašali, da je med futuristično in proletarsko šolo ogromna razlika: futurizem je središče delovanja sodobne buržoazije, plitev na mislih in same cizelirane fraze; proletarska poezija pa se nasplošno ne ozira na oblike, zato pa je temelj globoka in polna misli. Posledica nastopa proletarskih poetov je bila seveda naravna: ker je bila futuristična šola razkrščana kratkomočno za buržujsko, se seveda ni niti eden navzočih številnih futuristov drznil zagovarjati futuristično šolo, sicer bi svoje junaštvo gotovo plačal z življenjem.

Senzacija atlantskega oceana

Dne 10. prihodnjega meseca bo doživel stari Atlantski ocean veliko senzacijo. Velicanstveno tiho ogromnega morja bodo motili glasovi časnih kolporterjev, ki pogosto vzbujajo našo jezo na velikomestnih ulicah in nas navsezgodaj motijo v jutranjem spanju. »Posebna izdaja!« — »Senzacionalen umor.« — »Padec kabineta!« in tisoč drugih banalnosti.

Velikemu angleškemu časniku »Daily Mail« je šinila v glavo misel, da na vseh večjih transatlantskih ladjah otvori svoje redakcije in tiskarne, tako da bodo potniki že ob jutranji zarji lahko dobili dnevno izdajo lista, kakor da sede doma pri zajutruku. Zaenkrat bo atlantska izdaja lista izhajala le na večjih transatlantskih potniških parobrodih Cunardove proge kakor so na »Aquitanijski«, »Mauretanijski«, »Scytiji« in še na nekaterih drugih, na katerih bodo uredili pomorske redakcije »Daily Maila«, s časom pa dobe take pomorske redakcije tudi ostale transatlantske ladje, ki imajo radiobrzajno postajo.

Atlantska izdaja »Daily Maila« bo v vsakem pogledu podobna londonski izdaji. Bavlja se bo s politiko in sportom, objavljala bo romane in vsa druga poročila, ki zanimajo potujoče občinstvo, tako da bodo potniki vseh kategorij točno informirani o vseh aktualnih dogodkih zemeljske oble.

S tem kolosalnim podjetjem je »Daily Mail« nadkrilil vse svetovne liste in zavzel prvo mesto v dnevnem tisku. Njegova naklada je cenjena na štiri do pet milijonov izvodov. Podjetje pa bo poleg vsega drugega tudi v zadoščenje angleškemu samoljubju, ker bo v senzaciji prekosilo svoje anglosaske brate v Ameriki.

Ekspedicija v »Paradiž«

Človeško hrenepenje po »paradižu« je vzbudilo v človeku umevno željo, da po bližje dožene in spozna v svetem pismu opisano bivališče prvih dveh človekov pred prvim grehom. Kakor pripoveduje sveto pismo, se je »vrt Eden« ali raj nahajal ob mogočni reki, ki se je delila na štiri struge ali rokave: Pison, ki je obdajal »zlato« deželo, Gihon, ki je nama-

kar deželo črncev, Hidexel, ki je teko skozi Asirijo, in Frat. Zadnji dve imeni sta se identificirali z Evfratom in Tigrdom in po razlagi se je nahajal paradiž v severni Indiji ali pa na višavju Armnije.

Mohamedanci so premestili paradiž ob severni tok Evfrata in še danes kažejo Adamov grob v podrinah starodavnega mesta Kusa ob Evfratu. V nasprotju z mohamedansko tradicijo pa Henry Fairfield-Osborn, ravnatelj slovitega »American Museum of Natural History«, zastopa mnenje, da je iskati biblični paradiž v centralni Aziji, v današnji puščavi Gobi, in ekspedicija, ki jo je omenjeni zavod odposlal v centralno Azijo, je zbrala dokazil, ki potrjujejo to mnenje.

Poročilo, ki ga je »American Museum« nedavno objavil, ugotavlja, da je rajni kraj živalstva, v kolikor prideta v poštev Evropa in Severna Amerika, iskati v centralni Aziji in s tem da je rešena ena največjih zagonek naravoslovja. »Paleontološki vrt Eden« je kraj, odkoder se reptilije in sesavci nastopili svoje potovanje na vzhod in zapad.

Ekspedicija nadaljuje svoja izkopavanja in je svoje raziskovanje razširila tje do Altajskega gorovja v nadi, da se v krednih in eocenskih plasteh skriva še marsikatero presenečenje.

Anekdote

Slaba ura.

Nemški cesar Viljem I. se je bril vsak teden trikrat, in sicer vselej točno ob deseti dopoldne. Cesarjev brivec pa se je večkrat zakasnil, kar je cesarja jezilo. Nekega dne je rekel brivcu:

»Vaša ura je slaba; zmerom je prekasna. Upam, da bo tale točna.«

In izročil je brivcu novo zlato uro. Brivec se je vesel zahvalil, toda pri prvi priliki je prišel zopet prepozno. Cesar je bil zelo jezen, a zatajil se je in mirno vprašal brivca, gre li nova ura tudi prekasno. Brivec je vzel uro iz žepa in jo pokazal cesarju. Cesar je vzel uro v roko in videl, da kaže čisto pravilno, a da se je brivec zalil temu zapoznil skoraj pol ure.

»Tudi ta ura je slaba,« je dejal cesar. »Poskušajva s tole.«

In cesar je zlato uro spravil v svoj žep, brivcu pa je izročil novo uro iz niklja.

Bil je v pekl.

Potniki iz raznih krajev sveta so gledali v Neaplju, kako bruhla ognjenik Vezuvis. Bilo je ponoči in prizor je bil strašen in krasen.

»Ljubi Bog!« je vzkljnil neki Američanec. »To me čisto spominja na pekel.«

»Joj, kaj vse je že bil ta Američanec!« se je čudila neka Nemka.

Zakaj se mora ločiti.

»Oče, jaz se moram od moža ločiti.«

»Zakaj?«

»Zato, ker je moj mož tak oblastnež, da me ne pusti ponoči nikamor same.«

»Pa nikar ne hodi.«

»Saj se samo izprehajam, ker podnevi ne utegnem. Sinoči sem bila zopet na izprehodu. Neki možki je hodil za mano, me klical in prosil, naj grem z njim. Bil je tako siten, da sem se morala ustaviti, da vidim, kakšen je. Lahko si misliš, kako sem bila presenečena...«

»Zakaj?«

»Ker je bil moj mož!«

V dobi, v kateri dominira avtomobilni rog, ne smeš pričakovati čelovih čustvenih tonov.

Sokolski vestnik

Agilnost sokolstva

Uspešno delo v sokolskih društvih je opaziti po večini naših društev tudi izven Slovenije. Vse kaže, da so sokolska društva dobro izrabila čas od vsesokolskega zleta do novega leta. Vesela poročila prihajajo iz raznih društev v Hrvatski, Slavoniji, Bosni in Dalmaciji. Društva prirejajo razne akademije in zabave, na katerih sporedu so vedno tudi telovadne točke, in sicer proste vaje vseh oddelkov razen dece, kar je povsem pravilno, dalje skupine in orodne vaje. Vsi sporedi pa kažejo, da so se društva in župe že toliko osamosvojile, da nastopajo z lastnimi sestavami in da niso več navezana na predpisane vaje, kakor v prejšnjih letih, ko so čakala na vaje, ki jih je izdal savezni TO. V tem pogledu smemo zaznamovati torej lep napredek. Nekateri župe so izdale za vsa svoja društva predpisane vaje, ki jih bodo izvajala na župnih zletih v poletju. Župa Split je izdala take vaje za vse oddelke kar v posebni brošuri, ki obsega 32 strani. Vaje so sestavili dr. Vrcan, Murat in Tomaseo. Župni zlet za splitsko župo se vrši v juliju t. l. v Splitu. V letošnjem januarju bo po vsej naši širni domovini izvršenega mnogo sokolskega dela, kajti v tem času se obdržavajo tudi po vseh društvih glavne letne skupštine in takrat je običajno dokaj živahno in vsakemu društvu, ki količkar deluje. Tako vidimo, da navdušenje na našem vsesokolskem zletu ni bilo samo momentano, ampak da rodi dobre uspehe.

Mariborski Sokol

Sredi tega meseca je imel mariborski Sokol svoj občni zbor, ki zasluži vsled važnosti te naše močne obmejne postojanke tudi pozornost širše javnosti. Občni zbor je bil zelo dobro obiskan, kakor menda doslej še nikdar. Iz podanih poročil posnemamo sledeče zanimive podatke:

DARUJTE ZA
CIRIL-METODOVO DRUŽBO.

vz gledno marljiv! Rajši so raztrga, nego bi vas pustil kdaj na cedilu.

Zaupal sem ji, poslal pogodbo in v par dneh sem jo imel že podpisano... Koncem julija zvečer sem sedel na verandi kavarne Evrope. Hipoma je vstopil srednje velik, droben, temnolasi mladenič. Oziral se je po mizah in prišel k meni:

»Jaz sem Franta Bohuslav, vaš član.«

Povabil sem ga, naj prisede, začela sva se pogovarjati in hitro sem se uveril, da sem pridobil z Bohuslavom vrliga igralca in pevca. Za sabo je že imel osemletno prakso ter prestal najhujše čase potujočega češkega igralca. Moral je igrati skoraj vsak večer, vedno nove vloge, vedno nove značaje, starce in mladeniče, komične in tragične, v prozi in stihih, najboljšo literaturo pa tudi najslabši repertoar. Zaslužil je po 60 vinarjev do 4 krone na večer, doživljal triume in poraze, uspehe in blamaže, stradal je, zmruzoval, se zadolževal ter se neprestano boril za obstanek in za napredek v svoji umetnosti. Služil je velikim gledališkim praktikom, spekulantom pa tudi pravim mojstrom. Za seboj je imel torej izvrstno šolo.

Iz pogovora z njim sem nadalje razvidel, da mu je ideal praški Narodni divadlo, da je navdušen častilec Mošne, Vojana in Kvapilove, da je izredno načitan, da je plamteč češki rodoljub in prepričan svobodomislec.

Takoj se mi je prikupil. Kmalu sem se uveril, da mi je vinarjevska prima-

z doma govorila resnico: Bohuslav je bil zlata vreden član naše drame, naše operete in opere. Nepozabni so nam spomini na njegove vedno originalne kreacije.

Težil ni za vlogami, ki so izdatne na vagi, nego ki so izdatne po vsebini ali zanimivosti. Dočim je marsikdo njegovih tovarišev zahteval vedno vlog čim več strani, se je Bohuslav često oglašil v intendantni pisarni s prošnjo za to ali ono epizodno vlogo. Pri premijerji pa se je potem izkazalo, da je izbral baš tisto, ki mu je bila najprimernejša in s katero je dosegel daleko večji uspeh, nego tovariš s kilogramsko vlogo.

Najmanjšo vlogo in najneznatnejšo partijo je znal Bohuslav s svojim talentom dvigniti do viske važnosti, in najkrajša epizodica je postala umotvorček, ako jo je oživil Franta. Igral in pel pa je tudi velike in največje vloge in partije ter vedno ostavljal spomin mislečega, globokočutnega umetnika.

V poslednjih dneh avgusta 1914. pa je moral tudi Bohuslav odriniti na vojno. Češke polke so vrgli na najbolj opasno točko: na Drino proti Srbom. Ni trajalo dolgo, ko se je raznesla vest, da je Bohuslav ustrelen v glavo, da je ob oko in da je nevarnost, da izgubi še drugo. Bojazen je bila utelejena. Prihajali so ga v Prago — slepega na obeh očesih.

Dolgo je Franta upal, da se mu odpre vendarle vsaj eno oko. Toda tema je ostala večna. Vendar ni obupal.

kajti v duši in srcu mu je ostalo svetlo, morda mu je postalo še svetleje in topleje kakor prej, ko je gledal svet in njegovo krasoto.

Bohuslavov spas je bilo delo. Na delo se je vrgel s fanatizmom. Najprej je napisal knjižico »Za propadla«, zapiske igralčeve v bolnici, zbirko svobodnih stihov, ki so izšli v slovenskem prevodu z naslovom »Za črnim zastorom«. Nato je napisal zbornik pesmi »Když si člověk po tmě hraje«; potem je začel pisati svoje igralske spomine.

Teh spominov sta izšli doslej dve knjigi: »To je bil tisti krásný čas« in »Za boginjo zapeljivko Thalijo«. V obeh knjigah podaja Bohuslav z redkim humorjem in prirčno iskrenostjo svoj življenjski potovanja po Češkem in Moravskem ter celo vrsto originalnih značajev iz igralskih krogov. Knjigi sta že razprodani, in češki igralski krogi že težko pričakujejo nadaljevanja. Ponisati hoče tudi svoje doživljanje na Slovenskem in Hrvatskem. Zato bo novi zvezek Bohuslavovih spominov nov prispevek k zgodovini našega gledališča.

Dne 25. t. m. pa se je Franta oženil z gđ. Ando Homolkovo. Našemu prijatelju in nepozabnemu umetniku žele njegovi slovenski prijatelji in nekdanji čestilci in — prav mnogobrojne čestilke največjo srečo. Zdač Bůh, Franta a Ando!

F. G.

Proslava 20letnice Sokolskega društva v Karlovcu se je vršila dne 14. januarja s slavnostno akademijo, na kateri je predaval profesor br. Vamberger o smotru Sokolstva. Br. Pavin Savič se je zahvalil vsem že živim bratom ustanoviteljem za dolgotrajen trud in sokolsko delo, s čimer so v težavnih časih vodili društvo in mu pripomogli do današnjega stanja. Ženski srednješolski naraščaj, članice in prednjaški zbor so izvajali na akademiji lepe in dobro navezane telovadne točke, za kar so želi burno pohvalo. Pri proslavi je bilo navzočih sedem ustanoviteljev društva, ki so bili od prvega dne do sedaj vedno člani društva. Med njimi je bil tudi znani sokolski delavec br. dr. Božo Vinkovič, sedanjí društveni starosta. — Ob 20letnici je privedlo društvo tudi sokolsko razstavo, ki je jasno pričala o društvenem delovanju v dobi 20 let. — Sokolsko društvo v Karlovcu pridno deluje tudi na prosvetnem polju in prireja različna predavanja pod naslovom Sokolska prosvetna šola.

Sokolski jubilej na Pacifiku. Jugoslovanska sokolska župa na Pacifiku je v dneih 16. in 17. decembra obhajala desetletnico svojega obstanka ter je pri tej priliki privedla sokolski zlet v Quicklandu. Na proslavo je prišlo nad 200 delegatov raznih sokolskih društev iz Los Franciska, San José, Birkeleaga in iz Los Angeles. Jugoslovanski Sokoli ob Tihem oceanu so ostali zvesti sokolski ideji in narodni misli.

Akademsko društvo „Janušić“ v Zagrebu je sklenilo, kakor smo že kratkó javili, ob priliki sestave poslovnika za podružnice posvetiti vso pažnjo organizaciji in snovanju sokolskih društev, zasledujoč pri tem namen, da se čim bolj razvije in povzdigne Sokolstvo v Jugoslovanski.

slavili. Članom društva je naročeno, da z vsó močjo podpirajo ustanavljanje sokolskih društev, zlasti po kmetih, kjer manjka za Sokolstvo izobraženih delavcev. Vrhovni odbor društva bo vodil delo, dajal navodila in nasvete svojim članom v vseh zadevah, ki se tičejo Sokolstva. — To je veselo znamenje, da se akademski mladina, ki je v to tudi v prvi vrsti poklicana, zaveda svojih dolžnosti napram Sokolstvu, tej naši organizaciji, ki je velike važnosti za napredek naroda. Z veseljem konstatiramo, da je leta v zadnjem času tudi akademski mladina v Ljubljani kazala večje zanimanje za Sokolstvo. Vsak napredni akademik naj bi bil aktiven član Sokola.

Poziv Češkoslovaške Obce Sokolske. Predsedstvo ČOS, je izdalo oklic na svoje članstvo, na uredništva vseh listov in na splošno javnost s pozivom, da se opusti osebni boj v političnem življenju. Povod za ta oklic je bil atentat fanatično vzgojenega mladeniča na ministra financ dr. Rašina, vzornega borca za češko republiko. Naj se bje boje za politične ideje v dostojni meji, pravi oklic, razločevati pa je osebe od idej in nikdar naj ne velja boj osebom. Vediti, da bo narod na ta način propadel namesto da pride do moči in do uresničenja republikanskih idealov. Oklic opozarja končno na to, da politično obzorje nad Evropo zopet vedno bolj temni in da je treba pameti in previdnosti vseh, da ne zapravimo s tolikimi žrtvami doseženih uspehov. S Tyrševim geslom: „Oseba nič, celota vse!“ se konča oklic. — Brezdvomno prava beseda o pravem času, izgovorjena od predsedstva ČOS, ki kaže, da vestno zasleduje politično borbo češkega naroda in iz višjega narodnostnega stališča skuša usmeriti politično češko življenje.

Gospodarska vprašanja

Uvoz pšenice v oplemenjevalnem prometu in carine prost izvoz pšenične moke

Beograd, 19. januarja.

Poleti lanskega leta je za našo mlinsko industrijo nastopila akutna kriza. Ukrep, ki jih je prejšnja vlada podvela v svrhu pobijanja dragine v avgustu lanskega leta: prohibiranje izvoza pšenice, riž, koruze, ječmena in moka iz vseh vrst žit z visokimi izvoznimi carinami in pospeševanje uvoza inozemske pšenice, riž, ječmena in moka z ukinjenjem uvoznih carin, so spodbudili znatno stagnacijo v domači produkciji moka. Ze prejšnja vlada je uvidela, da je s svojimi ukrepi šla nekoliko predaleč, posebno kar se tiče favoriziranja uvoza moka namesto same pšenice, ki bi se lahko v naših domačih industrijskih mlinih predelala v moka — in je že bivši državni podsekretar za finance dr. Svetislav Popović po predhodnem zaslišanju zainteresiranih krogov predložil prejšnji vladi, da na temelju dovolitve uvoza pšenice v oplemenjevalnem prometu omogoči obrat v naših industrijskih mlinih.

Disharmonični interesi nekaterih ministrstev — posebno za poljedelstvo, za socialno politiko ter za trgovino in industrijo — so preprečili realiziranje omenjenega predloga. Glavna zapreka se je namreč pojavljala v tem, ali se naj dovolji carine prost izvoz celokupne iz uvožene pšenice producirane moka ali pa samo en del, ker je prevladovala bojazen, da bi se pojavilo zopet skakanje cen pšenice in moka na domačih trgih.

Sedanja homogena vlada, ki je že z izvoznimi carinami na svojih dokazala, da se pri svoji intenciji: ozdravljenje dinarja s pospešitvijo izvoza, ne ozira na interese širokih konzumantskih množic, je tudi to vprašanje rešila na enostaven način.

Ministrski svet je na seji od 12. t. m. pod št. 2350 dovolil mlinom v naši kraljevini uvoz pšenice in carine prost izvoz pšenične moka v množini 75% od uvožene pšenice. Glede otrobov velja splošne določbe za izvoz otrobov. Podrobna pojasnila in izvršilne določbe naj predpiše finančni minister.

Iz izvršilnih predpisov, ki jih je za to izdal finančni minister in ki jih niže prinašamo v celoti, posnamemo, da je vlada s svojim odlokom hotela omogočiti izvoz predvsem domače moka, ker se pri izvozu ne zahteva dokaz identitete, t. j. da je za izvoz prijavljena moka zares produkt iz inozemske uvožene pšenice, temveč samo ekvivalent, t. j. da se zares izvozi pšenična moka, a ne moka žita drugih vrst. Nimamo nič proti temu, da se namesto tuje izvozi naša domača moka, ki uživa na inozemskih trgih priznan sloves, vendar pa ni izključeno, da se bodo izvozile vedje množice domače moka kot pa so one, ki se bodo pridobile iz inozemske pšenice, ker smo mnenja, da je previsok eksportacijski koeficient od 75% za kvalitativno slabšo inozemsko pšenico. Tako bi se eventualno lahko izigrale visoke izvozne carine za našo domačo pšenično moka, ki bi se na ta način deloma izvozila celo prosto od carine. Ker pa smemo računati, da se naši pasivni kraji prehranjajo z moka iz inozemstva, ki se sedaj lahko izvozi carine prosto in da so se zaradi tega in pa zaradi onemogočenega izvoza prihranile precejšnje rezerve domače pšenice in moka, nismo načelni protivniki zgoraj omenjenega odloka, tembolj, ker se bo z ozirom domače boljše moka pridobilo tudi znatnejše inozemske devize, ki jih na našem deviznem trgu tako nujno potrebujemo. Mlinska podjetja pa bodo samo ob sebi gledala na to, da izvozijo najboljše kvalitete moka, ker se bodo za nje dosegle ugodnejše cene.

V sledečem prinašamo izvršilni predpis o formalnem postopku, ki ga je izdal finančni minister in ki ga je generalna direkcija carin z odlokom št. 6 od 12. januarja t. l. dostavila vsem carinaricam:

1.) Dovoljenje za uvoz v oplemenjevalnem prometu (mletev) daja generalna direkcija carin, in sicer na posebno prošnjo vsakega posameznega mlinskega podjetja. V prošnji, ki se vloži neposredno pri generalni direkciji carin, se mora označiti:

a) množina pšenice; b) zemlja, ki se iz nje uvozi; c) način eventualnega osiguranja carine (kavcija v gotovem denarju, državni ali od države garantirani vrednostni papirji, garantna pisma bank, ki so pooblašene za promet z devizami in vložne knjižice takih denarnih zavodov); d) carinarnica, ki se bo preko nje uvozila pšenica in izvozila moka; e) slučaj, da se moka ne bo izvozila pri oni carinarnici, ki je pri njej uvožena pšenica, se mora v prošnji še označiti, pri katerih carinarnicah se bo izvozila moka; e) prošnji se mora priložiti tudi uverjenje (potrdilo) pristojne trgovske zbornice, da je prošilec lastnik mlinskega podjetja in kolika je letna kapaciteta njegovega podjetja.

2.) Ker je z odlokom ministrskega sveta od 14. avgusta 1922, št. 52.181 („Službene Novine“ št. 182 od 18. avgusta 1922.) bila ukinjena uvozna carina na vse vrste pšenice, ni potreba pri uvozu pšenice v oplemenjevalnem prometu plačati niti osigurati uvozne carine. Postranske pristojbine pa se morajo vsakikrat plačati v gotovem denarju. Pri izvozu pšenične moka v množini

ni do največ 75% od uvožene pšenice se ne plača izvozna carina, ampak samo postranske pristojbine. Višek, ki to količino prekorači, je podvržen brez izjeme tudi izvozni carini. Izvoz otrobov pri mletju pšenice, ki je uvožena v oplemenjevalnem prometu, je vezan na predpis, ki velja v splošnem za izvoz otrobov. Potemtakem se morajo otrobi izvoziti šele, ko bo ministrstvo za poljedelstvo osiguralo potrebo živalske krme v zemlji (na temelju odloka ministrskega sveta od 12. t. m. se morajo otrobi zopet izvažati iz kraljevine; pri izvozu se plača za vsakih 100 kg 25 dinarjev izvozne carine).

3.) Če bi se v toku veljavnosti tega izvršilnega predpisa ukinila ugodnost carine prostega uvoza pšenice, se mora pri uvozu pšenice v oplemenjevalnem prometu osigurati uvozna carina na način, ki je označen v točki 1/e tega predpisa.

V slučaju pa, da bi se v toku veljavnosti tega predpisa ukinila izvozna carina na pšenično moka, preneha obveznost mlinskih podjetij glede omejitve izvoza moka do 75% od uvožene množine pšenice.

4.) Rok, ki se more v njem moka (do všteti 75%) izvoziti carine prosto, je določen s 4 meseci od dneva, ko je izvršena uvozna carinska ekspedicija pšenice. Ta rok more finančno ministrstvo (generalna direkcija carin) podaljšati, če izvoznik v prošnji, ki se mora vložiti pred pretekom 4 mesečnega roka, dokaže, da ni mogel moka izvoziti zaradi neprilike, ki jih ni sam zakrivil. Rok se more podaljšati najdalje do 2 meseca, ne sme pa v nobenem slučaju iti čez 1. julij 1923. Odločitev generalne direkcije carin v podaljšanju roka je izvršna.

5.) Mlinska podjetja, ki se nahajajo v mestih, kjer so tudi carinarnice, morajo vse uvozne carinske ekspedicije pšenice in tudi vse izvozne ekspedicije moka (do všteti 75%) izvršiti pri isti carinarnici. Pri uvoznih in izvoznih carinskih ekspedicijah mora stranka predložiti carinske deklaracije v treh izvodih, od kojih unikat zadrži carinarnica; duplikat in triplicit pa se izroči deklarantu. V deklaracijah se mora posebej označiti, da se uvoz, odnosno izvoz vrši na temelju tega predpisa, in sicer po posebnem dovoljenju generalne direkcije carin št. ... od ... Razen tega se mora v uvoznih deklaracijah označiti tudi rok, do katerega se more moka (do všteti 75%) izvoziti carine prosto.

Pri izvozu moka morajo izvozniki predložiti carinarnici tudi duplikat in triplicit uvozne deklaracije, ki je po njej izvršena uvozna carinska ekspedicija pšenice; carinarnica, ki izvrši carinsko odpremo moka, mora pa, čim se prepriča, da se izvozi dovoljena množina moka (do všteti 75%) in da se izvoz vrši v predpisanim roku, na izvozni deklaraciji zabeležiti vse podatke o uvozne uvozne deklaracije.

Carinarnice morajo najnatatnejše paziti, da se ne izvozi carine prosto vedje kot dovoljene množine moka in da se tak izvoz izvrši v predpisanim roku; v vseh ostalih slučajih morajo zahtevati predpisano izvožno carino.

Mlinskim podjetjem, ki se ne nahajajo v mestih, kjer so tudi carinarnice, je dovoljeno, da morejo izvršiti carinsko odpremo moka (do 75%) tudi pri kaki drugi carinarnici, a ne pri oni, ki je pri njej uvozna odpremljena pšenica. Uvozne in izvozne carinske ekspedicije se tudi v teh slučajih izvršujejo v zmislu določb 1. in 2. alineje točke 5. tega predpisa s to razliko, da morajo taka mlinska podjetja pri izvozu moka predložiti carinarnici obenem z deklaracijo tudi še uverjenje (potrdilo) one carinarnice, ki je uvožno odpremlila pšenico; v tem uverjenju mora biti označeno: množina, ki je po dotični uvozni deklaraciji še prosta za izvoz brez izvozne carine, in rok, do katerega se more ta moka izvoziti. Seveda se taka uverjenja ne smejo izdajati, če je na temelju že izdanih uverjenj že izrpan ves kontingent moka. Na temelju takih uverjenj in predloženih izvoznih deklaracij z duplikatom in triplicitom uvozne deklaracije odpremo carinarnice moka v zmislu 1. in 2. alineje 5. točke tega predpisa s to razliko, da morajo po izvršeni carinski ekspediciji takoj s posebnim poročilom v priporočenem pismu obvestiti ono carinarnico, ki je odnosno uverjenje izdala. V dotičnem poročilu se morajo označiti vsi podatki izvozne deklaracije pa tudi številka, odnosno uvozne deklaracije, ki je po njej izvršena uvozna carinska ekspedicija pšenice v svrhu razknjiženja v kontu.

Ta postopek se lahko po predhodnem dovoljenju generalne direkcije carin uporablja tudi na mlinska podjetja, ki se nahajajo na mestu carinarnice, če so za to tehnični razlogi.

Na množino do všteti 75% moka, dopuščene za izvoz brez izvozne carine, se ne zahteva identiteta, t. j. dokaz, da je izvožena moka zares produkt iz inozemstva uvožene pšenice, marveč samo ekvivalent, vendar pa se mora posebno paziti, da se izvozi zares samo pšenična moka brez oziroma na kvaliteto. Tudi ni potrebno, da se moka izvozi v ono zemljo, ki je iz nje uvožena pšenica.

Carinarnica, ki izvrši uvožno carinsko odpremo pšenice, mora za vsako mlinsko podjetje voditi poseben register, ki mora v njem zabeležiti:

a) na konto „uvoz“ redno številko pošiljke, številko in datum deklaracije, imenovanje in neto-težino blaga (v kg), eventualno preračunano in osigurano carino ter rok za povratek (izvoz) moka; b) na konto „izvoz (povratek)“ redno št. pošiljke, št. in datum deklaracije, imenovanje in neto-težino blaga (v kg), eventualno vplačano izvožno carino na višek in datum eventualnega povračila dokumentov za osiguranje carine. Poročila drugih carinarnic o izvršenem izvozu moka (3. alineja 5. točke tega predpisa) se zadržijo kot priloge dotičnega konta.

Najpoznejše prvega dne po preteku roka, ki je predviden v točki 4. tega predpisa, izvrši carinarnica, ki so pri njej izvršene uvozne carinske ekspedicije pšenice, obračun, in sicer na temelju triplicita uvoznih in izvoznih carinskih deklaracij, ki jih mora predložiti stranka in ki se zadržijo kot priloge obračuna. Dovoljen obračun podpisuje tudi stranka. Če se pri obračunu ne izkaže nikak razlika med uvoženo množino pšenice in izvoženo ekvivalenta moka, t. j. da ni izvožena večja kot pa določena množina moka (do všteti 75%), se stranki povrne eventualno deponirana ali osigurana carina.

Podjetje, ki bi se ne pojavilo v določenem roku carinarnici v svrhu obračuna, mora carinarnica s posebnim odlokom povzati, da se v roku 8 dni od dneva obvestitve prijavi z vsemi potrebnimi dokumenti zaradi obračuna. Po preteku tega roka izgubi mlinsko podjetje pravico okoriščati se z določbami tega predpisa glede carine prostega izvoza moka.

6.) Ministrstvo financ (generalna direkcija carin) lahko vsak čas odtegne dovoljenje, ki ga je v zmislu 2. točke tega predpisa izdalo, če bi se mlinsko podjetje ne ravno natančno po teh določbah ali pa sicer bilo kaznovano za tiho-tapstvo po carinskem zakonu.

Ministrstvo financ (generalna direkcija carin) lahko odredi, ali in kaka kontrola se naj izvrši pri mletju pšenice, naj si bo pri samem mletju, naj si bo glede knjigovodstva, ki se na ta oplemenjevalni promet nanaša. Mlinska podjetja morajo v svrhu izvršitve kontrole dopustiti carinskim organom pristop v vse prostore, ki se v njih blago vskladirajo in predeluje.

7.) Pšenica se more v oplemenjevalnem prometu v zmislu gornjih določb uvoziti najdalje do 1. marca t. l., moka pa se more izvoziti najdalje do 1. julija t. l.; s tem dnem preneha veljavnost tega predpisa.

8.) S to ugodnostjo oplemenjevalnega prometa se ne morejo okoriščati ona mlinska podjetja, ki so uvozila pšenico pred objavo odloka ministrskega sveta o oplemenjevalnem prometu pšenice od 12. t. m. v „Službenih Novinah“.

9.) Podrobna pojasnila glede uporabe in tolmačenja gornjih določb bo izdala po potrebi generalna direkcija carin.

Ti predpisi so objavljeni v „Službenih Novinah“ z dne 18. t. m.

Sportni vestnik

VII. mednarodni smučarski kongres

V Pragi 7. do 11. februarja 1923.

O priliki tega kongresa priredi Udrženje smučarjev čsl. mednarodne smučarske tekme in številne izlete v Krkonoše, Šumavo, Rudne gore in Tatiro.

Pokrovitelji so štirje češkoslovaški ministri z ministrom zunanjih zadev dr. Benešom in praškim županom dr. Baxo na čelu. Častni odbor tvori ves diplomatski kor praški (za Jugoslavijo Branko Lazarevič), dalje štirje generali češkoslovaške vojske z načelnikom generalnega štaba čsl. vojske E. Mittelhausorjem, znana sokolska delavca dr. Scheiner in doktor Vaníček dalje predsednika poljske in francoske zveze zimskega sporta ter predsedniki raznih mednarodnih in inozemskih sportnih zvez.

Prireditveni odbor tvori predsednik češkoslovaške smučarske zveze in dva oddelna predstojnika v ministertvu narodnega zdravlja.

Slavnosti se prično 4. februarja s podružnicami sprejemi in banketi došlim gostom; 6. februarja se vrši mednarodni smučarski kongres, naslednji dan odhod v Krkonoše; 8. februarja mednarodna tekma smučarjev na daljavo 50 km; 9. februarja izleti smučarjev na razne vrhove v Krkonoših in k izviru Labe; 10. in 11. februarja razne tekme v teku in skoku; 12. februarja izlet v Tatiro; 13. in 14. februarja izleti k jezerom v Tatiri, 16. in 17. februarja izleti na Moravsko in Pizenj; 18. februarja mednarodna smučarska tekma v Šumavi. Tekma vojakov v teku in streljanju na smučeh.

Kakor čujemo, se udeležijo kongresa in smučskih tekem tudi naši sportniki iz Ljubljane in Zagreba.

Občni zbor S. K. Primorja v Ljubljani

14. januarja t. l. se je vršil, kakor smo že kratkó poročali, občni zbor S. K. Primorja v Ljubljani. Zboru je prisostvovalo veliko število rednih in podpornih članov, predsedoval pa je podpredsednik g. dr. J. Birsa, ki je po kratkem pozdravnem govoru podal poročilo o delovanju klubovega vodstva. Poročilo je navajalo suha dejstva: zgradba modernega sportnega igrišča na Dunajski cesti, prvenstva Slovenije v moški in ženski lahki atletiki, v plavalnem sportu in v waterpolu, tretje mesto Slovenije v nogometu, sodelovanje pri sportnih prireditvah v Ljubljani, Celju, na Bledu, v Beogradu, Zagrebu in na Saški; popolna oprema vseh sekcij kakor tudi financiranje dragih sportnih ekskurzij v navedena mesta.

Predsednik LNP ravatelj g. Jug je pozdravil občni zbor, čestitajoč sportnikom Primorja na doseženem napredku. Obilubil je kluba najizdatnejšo podporo LNP ter povdajal nato tesno zvezo med jugoslovanskim sportom in našimi najvišjimi nacionalnimi ideali. Tudi sport bodi manifestacija našega državnega edinstva ter telesne in duševne sile jugoslovanskega naroda. Zastopnik Sportne zveze g. Joso Gorec je pozdravil zborovanje v imenu osrednje organizacije slovenskega sporta, želeč mu najboljše uspehe na bodočih potih.

Tajniško poročilo g. Kureta je navajalo: Klub šteje 1. častnega, 234 rednih in 512 podpornih članov. Tekom leta se je vršilo 51 odborovih sej. Tajništvo je odpravilo 807 dopisov. Klub je gujil prisrčno osebnost in pismeno stike z vsemi slovenskimi klubi, med zagrebškimi pa posebno s Haškom, Concordijo in Gradjanskim. Prva dva sta se udeležila svečane otvoritve igrišča s svojimi najboljšimi nogometaši in lahkoatletci.

Blagajniško poročilo g. Saksida je navajalo: Skupni saldo izkazuje pasiva

1145.20 Din, denarni promet je znašal 46.041.18 Din, izdatki sekcij so znašali 27.786.55 Din. Proračun predvideva 50.000 Din raznih dohodkov.

Poročilo gospodarja g. Bašina našteva društveno premoženje v sportnem orodju, ki predstavlja vrednost 17.810 Din.

Poročila sekcij so podala nato: g. Perpar (moška lahka atletika), gđ. Zadnjak (ženska lahka atletika in rokomet), g. Sancin (plavalna sekcija) in g. Žargaj (nogomet). O teh poročilih, ki najbolj nazorno kažejo delo v vsakem sport. klubu, bomo še obširneje govorili. Poročila so bila sprejeta soglasno.

Vsled zaslug za S. K. Primorje sta bila na obnem zboru imenovana za častna člana gg. ravnatelja Stubej in De Paulis. Gosp. Peterci je občni zbor izrekel toplu zahvalo za njegovo razumevanje sportnega gibanja ter naročil, da se imenovane mu dobrotniku Primorja sporoči zahvala pismenim potom. Predlagane izpremembe pravil v svrhu poenostavljenja in zaokroženja formalnega poslovanja so se sprejele soglasno. Občni zbor je nato odobril nove pravilnike, ki postavljajo društveni odbor, kakor tudi sekcija dela na novo decentralistično bazo. Članarina se je zvišala na mesečno 3 Din. Končno je bil izvoljen za l. 1923 nastopni odbor: ravn. Stubej, predsednik, ravn. De Paulis in dr. Birsa, podpredsednik, dr. Ples, Kuret, Saksida, Birsa P., Žargaj, Pesek, dr. Zalogar, Premelč, dr. Puc, inž. Šapla, Habe, Brumat, podpolk. Vodopivec, in dr. Zerkjavova, odborniki.

Lahkoatletična sekcija S. K. Primorje. Redni zimski treninji vsak torek in četrtek od 19. do 20. ure skupno z nogometnim moštvom v konjušnici v Trnovem. — Načelnik.

Slovenski dirkalni klub v Ljubljani vabi svoje člane in prijatelje jahalnega sporta na sestanek, ki se vrši v ponedeljek dne 29. januarja t. l. ob pol 9. uri zvečer v restavraciji „Zvezda“ radi ustanovitve „Kola jahača“ v Ljubljani.

Prvenstvo Evrope v umetnem drsanju si je 20. t. m. na mednarodni tekmi v Christianiji v lahkotno priboril Dunajčan inž. Viljem Böckl. V damskem tekmovalju v umetnem drsanju je dobila prvo nagrado Dunajčanka ga. Plank-Szabo.

Smučski pouk za začetnike. Ker ni mogoče radi neugodnih snežnih in drugih razmer obdržati letos permanentnega smučskega tečaja je Jugoslovanski zimskosportni savez odločil, da se vrši smučski pouk za začetnike v več razdeljenih izletnih dneh, kakor bodo to dopuščale snežne in druge razmere. Tako se vrši I. pouk za začetnike v soboto in nedeljo na Rakeku. Odhod iz Ljubljane v soboto zjutraj ob pol 6. uri in popoldne ob pol 3. uri na glavnem kolodvoru. Udeležba vsakomur prosta, kdor pride v soboto popoldne naj se ogasi v gostilni pri „Sevarju“ na Rakeku. JZSS.

Tekme za svetovno prvenstvo v drsanju se bodo vršile 27. in 28. t. m. na Dunaju na drsališču „Wiener Eislaufverein-a“. K tekmam so prijavljeni tekmovalci iz cele Evrope.

Rekordi v drsanju. Od svetovnih rekordov v drsanju drži štiri znani nordijski drsač O. Mathiesen, in sicer na 500 m s 43.5 sek., (leta 1914), na 1000 m z 1:31.8 (leta 1919), na 1500 m z 2:17.4 (leta 1914) in na 10.000 m s 17:22.6 (leta 1913). Na 5000 m drži rekord iz leta 1914 Harald Strom z 8:26.5 in na 32.370 m z eno uro de Koning. Zadnji rekord je bil postavljen leta 1906. — Nedavno so pri tekmah v Kristianiji dosegli nastopne rezultate: na 400 m 48.9 sek. in na 1500 m 2:32.3.

Blagajniško poročilo g. Saksida je navajalo: Skupni saldo izkazuje pasiva

Razširite „JUTRO“!

TRŽNA POROČILA.

Novosadska blagovna borza (23. t. m.) Pšenica baška, 5 vagonov, 485 — 500 lečmen sremski, 5 vagonov, 500; koruza baška nova, 45 vagonov, 230 — 270; baška posušena nova, 2 vagona, 290; fižol baški beli, 2 vagona, 390; sremski, 1 vagon, 400; pšenična moka „00s“, 10 vagonov, 750 — 762.50; „0s“, 10 vagonov, 718.75 — 737.50; „2s“, 3 vagoni 700 — 722.5 (725); „6s“, 1 vagon, 575; otrobi 190 (181.70).

Zagreški žitni trg (23. t. m.) Postavno baška odnosno volvodinska postaja notirajo: pšenica 487.50 — 495, koruza žolta nova 225 — 250, umetno posušena 300 — 305, rž 350 — 375, ječmen za pivovarne 350 — 375, za krmu 325 — 350, oves 300 — 325, fižol pisani 400 — 402.50, beli 400 — 405, pšenična moka „0s“ 750 — 775, „2s“ 725 — 750, „4s“ 700 — 725, za krmu 250 — 255, otrobi drobni 200 — 225, debeli 250. — Tendence čvrsta, promet živahen.

Zagreški živalski trg (23. t. m.) Za kg žive teže notirajo v dinarjih: svinji debele I. 22, mesnate 22. Svinjska mast 36, slanina 29.5. — Tendence zelo čvrsta. Cene goveji živali so nespremenjene. Na tržišču vlada stagnacija.

DROBNE VESTI.

— Narodna banka ne zahteva tretjine deviz. Iz Beograda poročajo: Narodna banka v Beogradu je obvestila pooblašene banke, da od 23. januarja do nadaljnjega ne bo odkupovala ene tretjine deviz, ki so jo izvozniki dolžni odstopati po borznem tečaju. Podoba je, da se bo Narodna banka vzdržala nakupovanja tako dolgo, dokler ne pride dinar na svojo prejšnjo višjo.

— Zagrebški zbor prosi etanovske korporacije in zveze raznih druženj kakor tudi ostala društva, da vrše svoja zborovanja in glavne delne skupščine v dneh med 22. aprilom in 1. majem, v katerih dneh se vrši tudi letošnji pomladanski veliki vzorčni sejem v Zagrebu.

— Novi pravilnik o ležarini blaga. Iz Beograda poročajo, da je v prometnem ministertvu izdelan novi tarifni pravilnik ki se nanaša na brzoizvoznost in tovarno blago v skladiščih po železniških postajah. Pravilnik bo veljal od 1. februarja.

— Ukinjenje izvozne carine na cement. Iz Beograda poročajo, da je dovolilo finančno ministertvo prost izvoz cementa. Tvorcnice cementa bodo morale devize, dobljene od izvoza, prodajati na borzab v Beogradu in Zagrebu, tretjino teh deviz pa bo odkupovala Narodna banka — korist državi.

— Zlati carinski nadavek v Nemčiji se je močno povečal in znaša od 24. do vključno 80. jan. 222.900 odst. (dovleje 184.900 odst.)

Obsojenci

8. Nauk profesorja Torrala.

Prav neznanen strojček.

Zares prav neznanen, na videz. V obliki prizme in četverokoten. Dvajset centimetrov dolg, deset širok in petnajst visok, iz mahagonijevega lesa, in iz njega gleda tu in tam nekaj slono-koščenih gumbov. Na zgornji ploskvi je nekaj steklenih hrušk, kakor od električnih žarnic, in iz ene stranske stene gleda nekaj jeklenih vilic, kakor onih za ugašanje gosli.

Georges Torral se z dlanjo nasloni na zeleni prt na mizi, z drugo roko pa skoraj nežno pogladi svoj strojček, katerega je tako skrbno postavil pred se. Ponedeljek petega maja 1900. Baš je odbilo četrta na peto popoldne.

«Otvarjam sejo!» pravi guverner Mac Head Vohr. «Athole, kje so sedaj stavkuječi?»

«Se dvesto jardov so oddaljeni od severoistočnega ogla zapadnih tvornic», odgovori Ralph Athole flegmatično. Mac Head Vohr se obrne na to Torralu: «Ali imate še časa?»

«Več kot preveč!» kratko in odločno odgovori sivolasni učenjak.

Na to vstane.

Mnogi inženjerji ga še niso nikdar videli. Tako redkokdaj prihaja iz svojega stolpa, kjer ždi skoraj neprenehoma. Zato si ga sedaj radovedno ogledujejo. Poleg vseh teh ameriških mož izgleda Torral nenavadno. Ves drugačen je kakor so oni. Nizek je, nekako reven, pokvečen, tankih udov, upognjenega hrbtna, z dolgimi in kakor slamnatimi lasmi, ki se kopičijo nad čelom v žolto-belem šopu, čelo pa je skoraj preveč krepko, izbočeno, kakor jadro, v katero se upira močan veter. Oči leže globoko v svojih duplinah, tola izpol krepkih obrvi streljajo te oči svoje

40 poglede živahno in prodrljivo. Pred avditorijem teh krepkih, mišičastih, sportu vdanih mladih mož, navajenih, da se po svojem dnevnem opravilu pečajo s telovadbo ali veslanjem ali čem drugim na svežem zraku in se tako osevežijo — pred tem avditorijem torej izgleda slabotni in blede Torral brez ozira na mišice kakor izključna in koncentrirana duševnost in absolutna misel.

Sedaj se obrača edinole na guvernerja in kar ignorira skupščino ostalih stosedemdeset drugih poslušalcev, inženjerjev, ki so povabljeni na Veliki posvet.

«Guverner, dovolite mi predvsem, da vas spomnim besed, ki sem jih vam rekel pred dvajsetimi leti... da, prvi dan ko sva se spoznala. Spomnite se! Da ste me vzeli v službo, me vpisali pod svojo zastavo in takrat ste mi rekli: Boljše hočem delati in več, kakor kdorkoli doslej. Vprašal sem vas: Čemu? In odgovorili ste mi: Da ustvarjam življenje. Takrat sem vam rekel: Če hočete delati, da boste življenje ustvarjali, in če hočete, da vam pri tem pomagam, potem bom jaz pripravil sredstva, ki bodo prinašala smrt. Drugo je brez drugega nemogoče. — In delal sem, guverner. Iskal sem in našel. Pripravil sem se. To delo je že do kaj časa dovršeno, ko ste mi pred osmimi dnevi povedali, v kakšno zagato je te brezumne ljudi spravil neki revolucionarni osel, ki ne ve, kaj hoče. Odgovoril sem vam: Dobro, pojdejo torej kamor hočejo, toda nikamor, kamor vi ne boste hoteli. Če poizkusijo s svojo glavo, jim ne bo uspelo. Prepričim jim vsak poizkus. Več me niste vprašali. Hvala vam za to izkazano zaupanje. Ponavljam vam torej danes, kar sem vam obljubil isti dan. Tako daleč bodo dospeli, kakor daleč jim vi dovolite. Dalje niti za korak. Čim izrazite željo, vse zadržim.»

«Kako?» vpraša Mac Head Vohr.

Vse oči so obrnjene v njega. Mnogi vidijo, da je blede.

«Ubijem jih vse, seveda!» odgovori Torral.

Potem se nasmeje in dostavi:

«Ne, ne, nisem grobokop in nikdar nisem iskal tajnosti, s kakšnim sredstvom se bedaki izpreminjajo v modrijane. Iskal sem le sredstvo, kako se najhitreje živi ljudje izpremene v mrtvake. To sredstvo sem našel. Evo jo!»

«Radikalno sredstvo!» opomni nežni Athole.

«Nezakonito!» se ostro oglasi Bellecourt.

Toda Torral se naenkrat zravna in ju oba ostro pogleda:

«He?» vpraša. «Ali vaju torej še vedno trapi tako zvana morala? Lepa načela? Poštena otroška ljubezen do človeštva? Otroci, da!»

Potem zmigne z rameni, napravi z roko veliko kretnjo in dostavi šaljiško iz pariškega predmestja:

«Jej, jej, torej zares? Ta vajina slabost je pa nekoliko neprijetna! Mislim sem, da sta že zdavna iz takšnih plenil!»

In nadaljuje svoje norčevanje:

«Izborno! Ti gospodje še torej niso pozabili svojega katekizma! Še enkrat: Izborno! Samo škoda. Zelo obžalujem, da se to pot ne bomo razumeli. Jaz sem se razvil in nisem več mnenja, da je treba ponuditi še levo lice onemu, ki te je klopitnil že po desnem. Raje mu porinem poprej post pod nos ali pa svoj blisk. Naučil sem se namreč, kako je treba postopati s to rečjo. Najbolje pa je, da zadnem tiste, ki so manj razumni in ki so torej manj vredni, da žive, in ki se niso naučili, da bi v svoje vrhne udomačili blisk in se ga posluževali, kadar treba. Jedva mrda jo z ustmi, pa bi že tudi radi grizli! Grizli s svojimi ubogimi mlečnimi zobki, z zobki jedva skotenih mačic!»

Pri tem potrka na svoj strojček. Tri ali štiri žarnice na zgornji strani aparata zasijejo v čudoviti modrikasti luči in ena vilic ob levi strani prične zveneti v fisu.

«Hej!» pravi Torral in hitro prime za dva gumba, da luči ugasnejo. Potem nadaljuje:

«Kadar pa ugriznem jaz, bo druga pela. Ti zobke so sicer umetni, toda dolgi in ostril!»

In pokaže za oba ročaja na obeh straneh paralelnoepipednega aparata.

«Zagotavljam vas, da bi bilo zelo neumestno, če bi se kdo iz radovednosti ali nerodnosti dotaknil teh dveh prijemov, preden je stroj primerno uravnan na željeno razdaljo!»

Nekdo burno odpre vrata ter buši v sobano in naravnost proti guvernerju, ki ga zadrži z mirno odklanjajočo kretnjo roke.

«Čisto blizu so že!» pravi s tihim glasom in močno sope.

«Kje?»

«Čisto blizu tvornice... To se pravi... bili so čisto blizu, ko sem bil tam, mod tem sem pa še dirjal semkaj... najbrž so jo že dosegli...»

«Čisto blizu!» prikima Mac Head Vohr in pomembno pogleda Torrala.

«Torej le še kakšnih dvajset sekund, ali morila trideset, največ...»

«I kaj pa.» pravi Torral. «Še petindvajset je preveč.»

Tu vzdigne svoj stroj z obema rokama. Stroj je težji, kakor bi kdo mislil na prvi pogled. Torral ga polagoma nese na prvo veliko okno, ki je odprto proti severu.

Torral postavi svoj aparat na kameniti podboj okna. Mod obema vrstama žarnic zapaziši na aparatu natančen kompas z dvema zaporednima vizirjema ter nekaj koles in kardiansko nihalo. Torral skrbno premeri najprej vizirjo, potem stransko uravnavo ter potegne kazalec v eni sekundi vodravno stopetdeset stopinj.

«Spremo!» javi. «Guverner, čim ukažete?»

Molk.

Treham, poverjenik za transformacije, se mu približa k oknu in vpraša: «Kakšen je princip tega stroja?»

Torral ga skoraj zaničljivo pogleda in potem glasno odgovori: «Morda poznate zahtevo sinhroničnih vibracij? In pa teorem stožca žarkov, ki omogočajo vid? To je glavno. Ta aparat ni nič drugega, ko stroj za proizvodnjo N-žarkov z različnimi vibracijami, z različnimi letami, razporejenimi in staknjenimi z ovojnim transformatorjem. Vilice in žarnice služijo le v točno kontrolo sinhronizmov, bodisi v območju glasov, bodisi v območju luči. Tako izpreminjam kakršnibodi izžarjevanje v druge žarke s frekvenco, kakršno hočem sam. Čim pa koncentriram tako pridobljene žarke s svojimi letami, dobim stožec, čigar os po želji naperim v katerikoli poljubni sektor. Ta stožec bo potem v celem svojem geometričnem prostoru zbiral vse vibracijske gibe, ki sploh eksistirajo, zlasti za frekvenčne tresljaje one potence, ki ustvarjajo fenomen, ki mu mi pravimo človeško življenje, in kjer se pojavlja jo v materiji gibi z ono frekvenco, ki jo mi doznavamo kot materijo ali substanco. Vso ono iluzijo, ki jej mi pravimo življenje, in vso ono iluzijo, ki jej mi pravimo substanco, torej privlačnem v ta stožec, toda z močjo in silo, ki je zavisna od funkcije obratnega korena absolutnih mas. Ravnotežje v molekulih živih organizmov je s tem naenkrat pretreseno, vsa ta živa bitja, ki pridejo v območje stožca, torej trenutno umrejo, materija se osnovno izpremeni in torej izgine. Nič ni bolj enostavno. Treba je bilo le nekoliko premišljevanja in pa da sem rešil nekaj manjših nalog, da se mi je posrečilo konstruirati praktično uporabljen aparat. Ta-le tukaj...»

(Dalje prihodnjik.)

Preselitev.

Podpisana tvrdka naznanja,

da je preselila svoje prostore s Poljanske ceste na Dunajsko cesto 21.

Continental

Lastna hidravlična stiskalnica za montiranje polnih obrocev na tovarne automobile.

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Viktor Bohinec

trgovina

z gumijevimi izdelki.

AMERICAN

d. z o. o.

LJUBLJANA, Beethovnova ulica šte. 10.

Brzjavni naslov: American Ljubljana

Uvoz in izvoz poljedelskih pridelkov in industrijskih izdelkov.

Informacije.

Komisijsko podjetje.

Financiranje.

Denarno in zemljiško posredovanje.

Afilirani zavod: JUGOSLAV-AMERICAN CORPORATION, NEW YORK, N. Y.

Opozarjamo trgovce in industrijce, ki se interesirajo za izvoz v Združene Države ali obratno, naj se obrnejo zaupno na nas; naše ugodne trgovske zveze vam bodo v korist. Stavite nam svoje oferte, kaj imate naprodaj ali kaj želite kupiti.

Kupujemo po najvišjih cenah vsako množino neustrojene kožuhovaline

sledenih kožuhovalnih živali: lisic, veveric, kun, vider, divjih mačk, volkov, podlasic, par mesecev starih iagnjet, belih ovac, črnih ovac, dehorjev, jazbecev in zajcev.

Mali oglasi

stanje do 20 besed: 1 Din, 20 besed: 2 Din, 40 besed: 3 Din, 60 besed: 4 Din, 80 besed: 5 Din, 100 besed: 6 Din, 120 besed: 7 Din, 140 besed: 8 Din, 160 besed: 9 Din, 180 besed: 10 Din, 200 besed: 11 Din, 220 besed: 12 Din, 240 besed: 13 Din, 260 besed: 14 Din, 280 besed: 15 Din, 300 besed: 16 Din, 320 besed: 17 Din, 340 besed: 18 Din, 360 besed: 19 Din, 380 besed: 20 Din, 400 besed: 21 Din, 420 besed: 22 Din, 440 besed: 23 Din, 460 besed: 24 Din, 480 besed: 25 Din, 500 besed: 26 Din, 520 besed: 27 Din, 540 besed: 28 Din, 560 besed: 29 Din, 580 besed: 30 Din, 600 besed: 31 Din, 620 besed: 32 Din, 640 besed: 33 Din, 660 besed: 34 Din, 680 besed: 35 Din, 700 besed: 36 Din, 720 besed: 37 Din, 740 besed: 38 Din, 760 besed: 39 Din, 780 besed: 40 Din, 800 besed: 41 Din, 820 besed: 42 Din, 840 besed: 43 Din, 860 besed: 44 Din, 880 besed: 45 Din, 900 besed: 46 Din, 920 besed: 47 Din, 940 besed: 48 Din, 960 besed: 49 Din, 980 besed: 50 Din, 1000 besed: 51 Din, 1020 besed: 52 Din, 1040 besed: 53 Din, 1060 besed: 54 Din, 1080 besed: 55 Din, 1100 besed: 56 Din, 1120 besed: 57 Din, 1140 besed: 58 Din, 1160 besed: 59 Din, 1180 besed: 60 Din, 1200 besed: 61 Din, 1220 besed: 62 Din, 1240 besed: 63 Din, 1260 besed: 64 Din, 1280 besed: 65 Din, 1300 besed: 66 Din, 1320 besed: 67 Din, 1340 besed: 68 Din, 1360 besed: 69 Din, 1380 besed: 70 Din, 1400 besed: 71 Din, 1420 besed: 72 Din, 1440 besed: 73 Din, 1460 besed: 74 Din, 1480 besed: 75 Din, 1500 besed: 76 Din, 1520 besed: 77 Din, 1540 besed: 78 Din, 1560 besed: 79 Din, 1580 besed: 80 Din, 1600 besed: 81 Din, 1620 besed: 82 Din, 1640 besed: 83 Din, 1660 besed: 84 Din, 1680 besed: 85 Din, 1700 besed: 86 Din, 1720 besed: 87 Din, 1740 besed: 88 Din, 1760 besed: 89 Din, 1780 besed: 90 Din, 1800 besed: 91 Din, 1820 besed: 92 Din, 1840 besed: 93 Din, 1860 besed: 94 Din, 1880 besed: 95 Din, 1900 besed: 96 Din, 1920 besed: 97 Din, 1940 besed: 98 Din, 1960 besed: 99 Din, 1980 besed: 100 Din, 2000 besed: 101 Din, 2020 besed: 102 Din, 2040 besed: 103 Din, 2060 besed: 104 Din, 2080 besed: 105 Din, 2100 besed: 106 Din, 2120 besed: 107 Din, 2140 besed: 108 Din, 2160 besed: 109 Din, 2180 besed: 110 Din, 2200 besed: 111 Din, 2220 besed: 112 Din, 2240 besed: 113 Din, 2260 besed: 114 Din, 2280 besed: 115 Din, 2300 besed: 116 Din, 2320 besed: 117 Din, 2340 besed: 118 Din, 2360 besed: 119 Din, 2380 besed: 120 Din, 2400 besed: 121 Din, 2420 besed: 122 Din, 2440 besed: 123 Din, 2460 besed: 124 Din, 2480 besed: 125 Din, 2500 besed: 126 Din, 2520 besed: 127 Din, 2540 besed: 128 Din, 2560 besed: 129 Din, 2580 besed: 130 Din, 2600 besed: 131 Din, 2620 besed: 132 Din, 2640 besed: 133 Din, 2660 besed: 134 Din, 2680 besed: 135 Din, 2700 besed: 136 Din, 2720 besed: 137 Din, 2740 besed: 138 Din, 2760 besed: 139 Din, 2780 besed: 140 Din, 2800 besed: 141 Din, 2820 besed: 142 Din, 2840 besed: 143 Din, 2860 besed: 144 Din, 2880 besed: 145 Din, 2900 besed: 146 Din, 2920 besed: 147 Din, 2940 besed: 148 Din, 2960 besed: 149 Din, 2980 besed: 150 Din, 3000 besed: 151 Din, 3020 besed: 152 Din, 3040 besed: 153 Din, 3060 besed: 154 Din, 3080 besed: 155 Din, 3100 besed: 156 Din, 3120 besed: 157 Din, 3140 besed: 158 Din, 3160 besed: 159 Din, 3180 besed: 160 Din, 3200 besed: 161 Din, 3220 besed: 162 Din, 3240 besed: 163 Din, 3260 besed: 164 Din, 3280 besed: 165 Din, 3300 besed: 166 Din, 3320 besed: 167 Din, 3340 besed: 168 Din, 3360 besed: 169 Din, 3380 besed: 170 Din, 3400 besed: 171 Din, 3420 besed: 172 Din, 3440 besed: 173 Din, 3460 besed: 174 Din, 3480 besed: 175 Din, 3500 besed: 176 Din, 3520 besed: 177 Din, 3540 besed: 178 Din, 3560 besed: 179 Din, 3580 besed: 180 Din, 3600 besed: 181 Din, 3620 besed: 182 Din, 3640 besed: 183 Din, 3660 besed: 184 Din, 3680 besed: 185 Din, 3700 besed: 186 Din, 3720 besed: 187 Din, 3740 besed: 188 Din, 3760 besed: 189 Din, 3780 besed: 190 Din, 3800 besed: 191 Din, 3820 besed: 192 Din, 3840 besed: 193 Din, 3860 besed: 194 Din, 3880 besed: 195 Din, 3900 besed: 196 Din, 3920 besed: 197 Din, 3940 besed: 198 Din, 3960 besed: 199 Din, 3980 besed: 200 Din, 4000 besed: 201 Din, 4020 besed: 202 Din, 4040 besed: 203 Din, 4060 besed: 204 Din, 4080 besed: 205 Din, 4100 besed: 206 Din, 4120 besed: 207 Din, 4140 besed: 208 Din, 4160 besed: 209 Din, 4180 besed: 210 Din, 4200 besed: 211 Din, 4220 besed: 212 Din, 4240 besed: 213 Din, 4260 besed: 214 Din, 4280 besed: 215 Din, 4300 besed: 216 Din, 4320 besed: 217 Din, 4340 besed: 218 Din, 4360 besed: 219 Din, 4380 besed: 220 Din, 4400 besed: 221 Din, 4420 besed: 222 Din, 4440 besed: 223 Din, 4460 besed: 224 Din, 4480 besed: 225 Din, 4500 besed: 226 Din, 4520 besed: 227 Din, 4540 besed: 228 Din, 4560 besed: 229 Din, 4580 besed: 230 Din, 4600 besed: 231 Din, 4620 besed: 232 Din, 4640 besed: 233 Din, 4660 besed: 234 Din, 4680 besed: 235 Din, 4700 besed: 236 Din, 4720 besed: 237 Din, 4740 besed: 238 Din, 4760 besed: 239 Din, 4780 besed: 240 Din, 4800 besed: 241 Din, 4820 besed: 242 Din, 4840 besed: 243 Din, 4860 besed: 244 Din, 4880 besed: 245 Din, 4900 besed: 246 Din, 4920 besed: 247 Din, 4940 besed: 248 Din, 4960 besed: 249 Din, 4980 besed: 250 Din, 5000 besed: 251 Din, 5020 besed: 252 Din, 5040 besed: 253 Din, 5060 besed: 254 Din, 5080 besed: 255 Din, 5100 besed: 256 Din, 5120 besed: 257 Din, 5140 besed: 258 Din, 5160 besed: 259 Din, 5180 besed: 260 Din, 5200 besed: 261 Din, 5220 besed: 262 Din, 5240 besed: 263 Din, 5260 besed: 264 Din, 5280 besed: 265 Din, 5300 besed: 266 Din, 5320 besed: 267 Din, 5340 besed: 268 Din, 5360 besed: 269 Din, 5380 besed: 270 Din, 5400 besed: 271 Din, 5420 besed: 272 Din, 5440 besed: 273 Din, 5460 besed: 274 Din, 5480 besed: 275 Din, 5500 besed: 276 Din, 5520 besed: 277 Din, 5540 besed: 278 Din, 5560 besed: 279 Din, 5580 besed: 280 Din, 5600 besed: 281 Din, 5620 besed: 282 Din, 5640 besed: 283 Din, 5660 besed: 284 Din, 5680 besed: 285 Din, 5700 besed: 286 Din, 5720 besed: 287 Din, 5740 besed: 288 Din, 5760 besed: 289 Din, 5780 besed: 290 Din, 5800 besed: 291 Din, 5820 besed: 292 Din, 5840 besed: 293 Din, 5860 besed: 294 Din, 5880 besed: 295 Din, 5900 besed: 296 Din, 5920 besed: 297 Din, 5940 besed: 298 Din, 5960 besed: 299 Din, 5980 besed: 300 Din, 6000 besed: 301 Din, 6020 besed: 302 Din, 6040 besed: 303 Din, 6060 besed: 304 Din, 6080 besed: 305 Din, 6100 besed: 306 Din, 6120 besed: 307 Din, 6140 besed: 308 Din, 6160 besed: 309 Din, 6180 besed: 310 Din, 6200 besed: 311 Din, 6220 besed: 312 Din, 6240 besed: 313 Din, 6260 besed: 314 Din, 6280 besed: 315 Din, 6300 besed: 316 Din, 6320 besed: 317 Din, 6340 besed: 318 Din, 6360 besed: 319 Din, 6380 besed: 320 Din, 6400 besed: 321 Din, 6420 besed: 322 Din, 6440 besed: 323 Din, 6460 besed: 324 Din, 6480 besed: 325 Din, 6500 besed: 326 Din, 6520 besed: 327 Din, 6540 besed: 328 Din, 6560 besed: 329 Din, 6580 besed: 330 Din, 6600 besed: 331 Din, 6620 besed: 332 Din, 6640 besed: 333 Din, 6660 besed: 334 Din, 6680 besed: 335 Din, 6700 besed: 336 Din, 6720 besed: 337 Din, 6740 besed: 338 Din, 6760 besed: 339 Din, 6780 besed: 340 Din, 6800 besed: 341 Din, 6820 besed: 342 Din, 6840 besed: 343 Din, 6860 besed: 344 Din, 6880 besed: 345 Din, 6900 besed: 346 Din, 6920 besed: 347 Din, 6940 besed: 348 Din, 6960 besed: 349 Din, 6980 besed: 350 Din, 7000 besed: 351 Din, 7020 besed: 352 Din, 7040 besed: 353 Din, 7060 besed: 354 Din, 7080 besed: 355 Din, 7100 besed: 356 Din, 7120 besed: 357 Din, 7140 besed: 358 Din, 7160 besed: 359 Din, 7180 besed: 360 Din, 7200 besed: 361 Din, 7220 besed: 362 Din, 7240 besed: 363 Din, 7260 besed: 364 Din, 7280 besed: 365 Din, 7300 besed: 366 Din, 7320 besed: 367 Din, 7340 besed: 368 Din, 7360 besed: 369 Din, 7380 besed: 370 Din, 7400 besed: 371 Din, 7420 besed: 372 Din, 7440 besed: 373 Din, 7460 besed: 374 Din, 7480 besed: 375 Din, 7500 besed: 376 Din, 7520 besed: 377 Din, 7540 besed: 378 Din, 7560 besed: 379 Din, 7580 besed: 380 Din, 7600 besed: 381 Din, 7620 besed: 382 Din, 7640 besed: 383 Din, 7660 besed: 384 Din, 7680 besed: 385 Din, 7700 besed: 386 Din, 7720 besed: 387 Din, 7740 besed: 388 Din, 7760 besed: 389 Din, 7780 besed: 390 Din, 7800 besed: 391 Din, 7820 besed: 392 Din, 7840 besed: 393 Din, 7860 besed: 394 Din, 7880 besed: 395 Din, 7900 besed: 396 Din, 7920 besed: 397 Din, 7940 besed: 398 Din, 7960 besed: 399 Din, 7980 besed: 400 Din, 8000 besed: 401 Din, 8020 besed: 402 Din, 8040 besed: 403 Din, 8060 besed: 404 Din, 8080 besed: 405 Din, 8100 besed: 406 Din, 8120 besed: 407 Din, 8140 besed: 408 Din, 8160 besed: 409 Din, 8180 besed: 410 Din, 8200 besed: 411 Din, 8220 besed: 412 Din, 8240 besed: 413 Din, 8260 besed: 414 Din, 8280 besed: 415 Din, 8300 besed: 416 Din, 8320 besed: 417 Din, 8340 besed: 418 Din, 8360 besed: 419 Din, 8380 besed: 420 Din, 8400 besed: 421 Din, 8420 besed: 422 Din, 8440 besed: 423 Din, 8460 besed: 424 Din, 8480 besed: 425 Din, 8500 besed: 426 Din, 8520 besed: 427 Din, 8540 besed: 428 Din, 8560 besed: 429 Din, 8580 besed: 430 Din, 8600 besed: 431 Din, 8620 besed: 432 Din, 8640 besed: 433 Din, 8660 besed: 434 Din, 8680 besed: 435 Din, 8700 besed: 436 Din, 8720 besed: 437 Din, 8740 besed: 438 Din, 8760 besed: 439 Din, 8780 besed: 440 Din, 8800 besed: 441 Din, 8820 besed: 442 Din, 8840 besed: 443 Din, 8860 besed: 444 Din, 8880 besed: 445 Din, 8900 besed: 446 Din, 8920 besed: 447 Din, 8940 besed: 448 Din, 8960 besed: 449 Din, 8980 besed: 450 Din, 9000 besed: 451 Din, 9020 besed: 452 Din, 9040 besed: 453 Din, 9060 besed: 454 Din, 9080 besed: 455 Din, 9100 besed: 456 Din, 9120 besed: 457 Din, 9140 besed: 458 Din, 9160 besed: 459 Din, 9180 besed: 460 Din, 9200 besed: 461 Din, 9220 besed: 462 Din, 9240 besed: 463 Din, 9260 besed: 464 Din, 9280 besed: 465 Din, 9300 besed: 466 Din, 9320 besed: 467 Din, 9340 besed: 468 Din, 9360 besed: 469 Din, 9380 besed: 470 Din, 9400 besed: 471 Din, 9420 besed: 472 Din, 9440 besed: 473 Din, 9460 besed: 474 Din, 9480 besed: 475 Din, 9500 besed: 476 Din, 9520 besed: 477 Din, 9540 besed: 478 Din, 9560 besed: 479 Din, 9580 besed: 480 Din, 9600 besed: 481 Din, 9620 besed: 482 Din, 9640 besed: 483 Din, 9660 besed: 484 Din, 9680 besed: 485 Din, 9700 besed: 486 Din, 9720 besed: 487 Din, 9740 besed: 488 Din, 9760 besed: 489 Din, 9780 besed: 490 Din, 9800 besed: 491 Din, 9820 besed: 492 Din, 9840 besed: 493 Din, 9860 besed: 494 Din, 9880 besed: 495 Din, 9900 besed: 496 Din, 9920 besed: 497 Din, 9940 besed: 498 Din, 9960 besed: 499 Din, 9980 besed: 500 Din, 10000 besed: 501 Din, 10020 besed: 502 Din, 10040 besed: